

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

NIC NENÍ V ROZUMU, CO DŘÍVE NEBYLO VE SMYSLECH

RVP ZŠS II. díl

Obsah

- 1. Identifikační údaje**
- 2. Charakteristika školy**
 - 2.1 Stručná charakteristika školy
 - 2.2 Vybavení školy
 - 2.3 Pedagogický sbor
 - 2.4 Charakteristika žáků
 - 2.5 Dlouhodobé projekty
 - 2.6 Spolupráce školy s rodiči a dalšími subjekty
- 3. Charakteristika ŠVP ZŠS**
 - 3.1 Zaměření školy
 - 3.2 Výchovné a vzdělávací strategie
 - 3.3 Vzdělávání žáků se souběžným postižením více vadami
- 4. Učební plán**
- 5. Učební osnovy**
 - 5.1 Člověk a komunikace
 - 5.2 Člověk a jeho svět
 - 5.3 Hudební výchova
 - 5.4 Člověk a zdraví
 - 5.5 Pracovní a výtvarná výchova
- 6. Hodnocení výsledků vzdělávání a autoevaluace školy**
 - 6.1 Pravidla pro hodnocení žáků
 - 6.2 Evaluační činnosti
- 7. Přílohy**

1. Identifikační údaje

Mateřská škola a Základní škola, Praha 9, Bártlova 83

Odloučená pracoviště:

Základní škola speciální, Svěpravická 701 – Hloubětín, Litvínovská 300 - Prosek

Ředitelka školy: Mgr. Pavlína Čuřínová

Vedoucí učitelky: ZŠS Svěpravická – Mgr. Kateřina Obůrková, ZŠS Litvínovská – Mgr. Gabriela Hejná.

Telefon: Bártlova 281 920 835, Svěpravická 281 864 153, Litvínovská 286 581 736

E-mail: skolapaprsek@seznam.cz (Hloubětín), tridaprosek@seznam.cz (Prosek)

Web: www.skolabartlova.cz

Koordinátor: Mgr. Kateřina Obůrková

Na přípravě ŠVP se podílel kolektiv pedagogů ZŠS.

ŠVP byl projednán ve školské radě.

Mateřská škola a Základní škola, Praha 9, Bártlova 83

Ředitelka školy: Mgr. Pavlína Čuřínová

Telefon: 281 920 835, 731 582 583

E-mail: zvs.bartlova@zris.mepnet.cz

Web: www.skolabartlova.cz

Zřizovatel: Hlavní město Praha, se sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1, 110 01, IČ: 00064581

2. Charakteristika školy

2.1 Stručná charakteristika školy

Mateřská škola a Základní škola, zřízena podle § 16 odst. 9 školského zákona, je určena dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Sídlí v Bártlově ulici v Horních Počernicích (ZŠ, ZŠS, vedení školy), v Hloubětíně v areálu Dětského centra Paprsek (detašované pracoviště ZŠS) a na Proseku v Litvínovské ulici (MŠS, detašované pracoviště ZŠS).

Základní školu speciální (ZŠS) v Hloubětíně a na Proseku navštěvují převážně klienti DC Paprsek v rámci plnění povinné školní docházky. ZŠS poskytuje vzdělání dětem se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami a s poruchami autistického spektra. V Hloubětíně jsou žáci rozděleni do dvou rehabilitačních tříd. Průměrný počet žáků ve třídě je 6. V ZŠS na Proseku jsou dvě rehabilitační třídy. Některé aktivity ZŠS a MŠS jsou provázány, úzká spolupráce je na obou detašovaných pracovištích i s DC Paprsek. Jedná se zejména o kulturu a sportovní akce, akce pro rodiče, výlety, exkurze apod.

Škola poskytuje také podporu rodině při individuálním vzdělávání dítěte doma.

2.2 Vybavení školy

ZŠS v Hloubětíně využívá v areálu DC Paprsek bezbariérový objekt opatřený výtahem. V přízemí jsou 4 učebny, které jsou vybaveny speciálními pomůckami pro práci s dětmi se specifickými vzdělávacími potřebami. K dispozici máme 2 iPady, ve 3 třídách jsou počítače s výukovými programy vybavené speciálními tlačítky nebo dotykovou obrazovkou. Součástí jedné místnosti jsou prvky pro stimulaci všech smyslů a relaxaci (hmatová stěna, houpací síť, polohovací pomůcky, velká LCD obrazovka s DVD přehrávačem, CD přehrávačem). Ve škole jsou 2 polohovací lůžka a zvedák pro žáky vyžadující časté polohování. Využíváme i výtvarný ateliér, který je vybaven keramickou pecí pro vypalování výrobků z hlíny a pestrou škálou pomůcek pro práci s různými výtvarnými technikami při arteterapii a výtvarných činnostech. Kromě toho využíváme i další prostory DC Paprsek při skupinových činnostech a různých společenských akcích (besídky, oslavy). K dispozici nám je i rozlehlá zahrada, kde se vyskytujeme především při pracovní výchově, sportovních a pohybových aktivitách.

ZŠS na Proseku má dvě třídy, využívá čtyři učebny. Jedna učebna je prostorná vybavena vhodným školním nábytkem (nastavitelnými lavicemi určenými pro žáky s kombinovaným postižením, speciálními polohovacími židlemi Tobi.). Nedílnou součástí vybavení tvoří kompenzační a didaktické pomůcky, určené pro žáky s kombinovaným postižením. Část podlahy je pokryta kobercem tak, aby byl v souladu s pedagogicko-hygienickými normami. Prostorové uspořádání vyhovuje skupinovému i individuálnímu činnosti. Pro individuální práci s žáky jsou určeny druhé dvě menší učebny, které jsou vybaveny polohovacími lavicemi, houpací sítí, součástí jedné je také malý kuchyňský kout. Třetí učebna je zařízena pro relaxaci. Je zde míčkový bazén, vysoká matrace s polohovacími polštáři. Nad matrací je police se světelnými pomůckami na rozvoj zrakového vnímání. Materiální vybavení vyhovuje věku a počtu žáků, průběžně je doplňováno a modernizováno.

2.3 Pedagogický sbor

V ZŠS v Hloubětíně s žáky pracují 2 speciální pedagogové a 2 asistenti pedagoga, na Proseku 2 speciální pedagogové a 4 asistenti pedagoga.

Učitelé mají vysokoškolské vzdělání v oboru speciální pedagogiky nebo pedagogiky. Všichni pedagogičtí pracovníci si průběžně rozšiřují své znalosti a praktické dovednosti formou kurzů, školení a seminářů.

2.4 Charakteristika žáků

ZŠS navštěvují žáci s těžkým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a s poruchami autistického spektra ve věku od 6 do 26 let. Jsou to žáci, kteří vyžadují především individuální přístup a pro které by vzdělávání ve větším počtu bylo vzhledem k jejich specifickým potřebám těžko proveditelné a málo efektivní. Nejčastěji naši školu navštěvují žáci s DMO a souběžným postižením více vadami, kdy jde o kombinaci mentálního postižení se zrakovou, sluchovou, tělesnou vadou nebo poruchami autistického spektra. U některých žáků se vyskytují mimo jiné i poruchy chování, emocí a motivace. Sekundárním postižením bývá u většiny dětí epilepsie.

2.5 Dlouhodobé projekty

Ve spolupráci s DC Paprsek připravujeme společná setkání, oslavy, besídky a sportovní klání, účastníme se kulturních akcí (např. Festival integrace Slunce, koncerty, divadelní představení) a jezdíme na výlety.

Ve škole na Proseku máme zookoutek, kde chováme králíka.

2.6 Spolupráce školy s rodiči a jinými subjekty

Při vzdělávání každého žáka je spolupráce s rodiči velmi důležitá, tím více, pokud jde o žáka se specifickými vzdělávacími potřebami. S rodiči našich žáků udržujeme pravidelný kontakt buď osobně, nebo prostřednictvím pracovníků DC Paprsek. Rodiče využívají možnost osobní nebo telefonické konzultace s pedagogy. Každý měsíc rodiče informujeme o průběhu vzdělávání jejich dětí formou zápisu do žákovské knížky.

Rodiče se podílejí na vytváření individuálního vzdělávacího plánu dítěte (dále jen IVP). Jsou zváni na společenské a kulturní akce školy (výstavy, vernisáže, besídky, taneční vystoupení, divadelní představení, školní výlety aj.). Jejich pomoc při realizaci, náměty a připomínky jsou vítány.

Úzce spolupracujeme se všemi pracovníky DC Paprsek (klíčovými pracovníky jednotlivých žáků, psycholožkou, logopedkou, sociální pracovnící, rehabilitačními pracovníci) a snažíme se tak co nejlépe vyhovět individuálním potřebám každého žáka. Vzájemně si pomáháme při pořádání různých společenských a sportovních akcích.

Pro zkvalitnění výuky dětí s poruchami autistického spektra využíváme služeb NAUTISu, z.ú. (dříve o.s. Apla) formou příležitostných konzultací.

Spolupracujeme také s Centrem alternativní a augmentativní komunikace (CAAK), které nám pomáhá při volbě vhodného způsobu a speciálních pomůcek pro komunikaci s žáky, jež nejsou schopni dorozumívat se verbálně nebo potřebují určitou formu podpory.

Jsme v kontaktu se speciálně pedagogickými centry a konzultujeme s nimi výsledky odborných vyšetření a průběh vzdělávání našich žáků.

Řízení naší ZŠ speciální, metodické vedení a další poradenství zajišťuje ZŠ Bártlova.

Poskytujeme odbornou pomoc studentům vykonávajícím u nás pedagogickou praxi a jsme otevřeni všem zájemcům, jak českým, tak zahraničním, kteří mají zájem o exkurzi nebo odbornou stáž.

3. Charakteristika ŠVP ZŠS

3.1 Zaměření školy

V naší škole jsou vzdělávání žáci se středně těžkým, těžkým a hlubokým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a poruchami autistického spektra. Vzdělávání žáků je zaměřeno především na rozvoj základních komunikačních dovedností, pohybové samostatnosti, základů sebeobsluhy, hygieny a stravování. Získáním těchto základních návyků, dovedností a vědomostí pomáháme žákům dosáhnout co největší míry soběstačnosti podle jejich individuálních možností. Usilujeme rovněž o kultivaci osobnosti, rozvíjení estetického citění a zájmů, výtvarných a hudebních schopností, nejjednodušších pracovních dovedností.

Ve vzdělávání našich žáků usilujeme o naplnění těchto cílů:

- vést žáky k osvojení základních hygienických návyků a činností týkající se sebeobsluhy
- rozvíjet pohyblivost žáků a snažit se o dosažení co nejvyšší možné míry jejich samostatnosti a orientace ve vztazích k okolí
- vést žáky k rozvíjení komunikačních dovedností využíváním systémů alternativní a augmentativní komunikace
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony
- vést žáky k vytváření pozitivních vztahů ke spolužákům a k začlenění do kolektivu
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako samostatné osobnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city
- rozvíjet žákovu pozornost, vnímavost a poznání

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím výchovných a vzdělávacích strategií stanovujeme vhodné postupy a metody, kterými se snažíme u žáků utvářet a rozvíjet klíčové kompetence a dosáhnout tak očekávaných výstupů základního vzdělávání. Jednotlivé výchovné a vzdělávací strategie jsou zpracovány v učebních osnovách u každého vyučovacího předmětu a spolu s klíčovými kompetencemi jsou všechny uvedeny v tabulce v příloze 1.

Vzhledem k velké specifičnosti vzdělávacích potřeb našich žáků probíhá vzdělávání převážně v menších skupinkách nebo případně i individuálně. Pro každého žáka je vytvořen individuální vzdělávací program (dále jen IVP), který respektuje jeho omezení a zároveň poskytuje dostatek možností k všestrannému rozvoji.

Skupinová výuka probíhá formou týdenních projektů, zaměřených na jedno téma, kterým všechny vyučovací předměty prolínají.

3.3 Vzdělávání žáků se souběžným postižením více vadami

Vzdělávání žáků se souběžným postižením více vadami probíhá vždy s využitím speciálně pedagogických metod a alternativních forem výuky. Obsah ŠVP je přizpůsoben potřebám a možnostem každého žáka, všechny úpravy jsou uvedeny v IVP. V každé třídě, kde se vzdělávají žáci se souběžným postižením, působí kromě speciálního pedagoga i pedagogický asistent.

Úzce spolupracujeme s DC Paprsek, kde mohou žáci využívat i další speciálně pedagogickou péči logopeda, psychologa, terapii Montessori, canisterapii, hipoterapii, hydroterapii a rehabilitaci. Vzdělávací proces je vždy individuální z hlediska metod a forem výuky, organizace činností a obsahu učiva. Pokud zdravotní postižení žáka neumožňuje realizaci vzdělávacího obsahu RVP ZŠS nebo jeho části, nahrazujeme ho jiným nebo příbuzným vzdělávacím obsahem, který lépe vyhovuje vzdělávacím možnostem.

1) Kombinace mentálního postižení s těžkým smyslovým postižením

U žáků se **zrakovým postižením** klademe větší důraz na předmět Člověk a jeho svět, ve kterém se snažíme rozvíjet ostatní kompenzační smysly a stimulovat zrakovou perцепci u žáků se zbytky zraku. Tematický okruh Rozvíjení zrakového vnímání vypouštíme u žáků

nevidomých. Předmět Člověk a komunikace je upraven, žáci nepracují s fotografiemi, obrázky, písmem a pracovními listy, ale s předměty různých tvarů, materiálů, velikostí, které poznávají, vnímají a třídí. Činnosti jsou vždy doprovázeny slovním komentářem a žákům je zprostředkován hmatový vjem dané věci nebo prostředí. Vypouštíme tématický okruh Rozvíjení grafických schopností a zaměřujeme se na rozvoj jemné motoriky (různé druhy úchopů a manipulace s předměty, práce s prstovými barvami, různými druhy hmot a materiálů).

U žáků se **sluchovým postižením** v předmětu Člověk a jeho svět vypouštíme tématický okruh Rozvíjení sluchového vnímání a klademe větší důraz na rozvíjení ostatních kompenzačních smyslů. U žáků se zbytky sluchu stimulujeme sluchovou percepcí. V předmětu Člověk a komunikace vypouštíme školní očekávané výstupy obsahující reakci na zvuky, hlasy, oslovení a jejich poznávání, zaměřujeme se na rozvoj a používání alternativních a augmentativních forem komunikace. V předmětu Hudební výchova propojujeme hudební činnosti s proprioreceptivním a vibračním vnímáním.

2) Kombinace mentálního postižení s poruchou autistického spektra

Úpravy u žáků s poruchami autistického spektra se týkají především celkového přístupu, metod výuky a úpravy prostředí. Vzdělávání probíhá podle programu TEACCH, který zahrnuje strukturalizaci, individualizaci a vizualizaci. Žák se učí ve strukturovaném prostředí (vymezené místo k učení nebo k odpočinku), má jasnou představu o množství práce a o jejím ukončení. Strukturované učení využívá individuální schopnosti žáka, podporuje ho v samostatnosti. Využíváme procesuální schémata pro nácvik samostatnosti při běžných činnostech. U žáků podporujeme rozvoj samostatné komunikace většinou s využitím prostředků AAK. Vizualizaci používáme pro proces učení, při němž využíváme zástupné předměty, fotografie a piktoqramy.

3) Kombinace mentálního postižení s těžkým tělesným postižením

U žáků s těžkým tělesným postižením využíváme kompenzační a polohovací pomůcky k usnadnění pohybu, vzpřímeného sedu, sedu na vozíku nebo lehu. Počítač mohou tito žáci ovládat speciálními tlačítky. Používáme speciální pomůcky pro uchycení tužky, pro malování a kreslení. Žákům poskytujeme fyzickou podporu a pomoc při všech činnostech. V předmětu Člověk a komunikace vypouštíme některé očekávané výstupy z tématického okruhu Rozvíjení grafických schopností, které se týkají poznávání grafické podoby některých písmen, psaní písmen, číslic a úchopu tužky. V předmětu Pracovní a výtvarná výchova zařazujeme jen některé činnosti a techniky podle individuálních možností žáka. V předmětu Člověk a zdraví některé očekávané výstupy vypouštíme. Zaměřujeme se na rozvíjení motoriky a koordinace pohybů, uvolnění a zklidnění organismu. Část vzdělávacího obsahu v tomto předmětu je realizována odbornou rehabilitací a hydroterapií, kterou zajišťuje DC Paprsek v rámci individuální rehabilitační tělesné výchovy.

4. Učební plán

Tabulka učebního plánu

Vyučovací předmět	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Člověk a komunikace	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Člověk a jeho svět	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Hudební výchova	4 (2+2)	4 (2+2)	4 (2+2)	4 (2+2)	4 (2+2)	4 (2+2)	4 (2+2)	4 (2+2)	4 (2+2)	4 (2+2)
Člověk a jeho zdraví	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Pracovní a výtvarná výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Povinná týdenní dotace	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21
Celkový počet vyučovacích hodin v 1. – 10. ročníku	210									

Poznámky k učebnímu plánu

Výuka probíhá v blocích, ve kterých se objevuje učivo více předmětů v takovém poměru, který odpovídá časové dotaci předmětů pro jednotlivé ročníky. Režim dne obsahuje pravidelné střídání výuky, odpočinku a hry. Některé činnosti se realizují ve skupině, jiné jako individuální výuka. Předmět Hudební výchova je posílen o 2 disponibilní hodiny v každém ročníku. Jejich využití je blíže specifikováno v IVP. Na doporučení psychologa nebo lékaře je možné upravit týdenní časovou dotaci jednotlivých předmětů podle individuálních potřeb a zdravotního stavu žáků.

5. Učební osnovy

5.1 Vyučovací předmět: ČLOVĚK A KOMUNIKACE

Charakteristika předmětu

Ve vzdělávacím předmětu Člověk a komunikace je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a komunikace, oborů Rozumová výchova a Řečová výchova.

Obsah předmětu je rozdělen na tematické okruhy:

- Rozvíjení poznávacích schopností
- Rozvíjení logického myšlení a paměti
- Rozvíjení grafických schopností
- Rozvíjení komunikačních dovedností

Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých okruhů vzájemně prolíná. Vyučovací předmět Člověk a komunikace umožňuje žákům najít a rozvíjet vhodné formy komunikace s okolím.

Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání v daném předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení rozumových schopností na optimální možnou úroveň
- osvojení základů orientace
- rozvíjení poznávacích schopností
- osvojení základních grafických prvků, případně k osvojení základů psaní hůlkového písma
- rozvoj poznávacích, citových i volných vlastností žáků
- rozvíjení řečových schopností, popřípadě využití alternativní a augmentativní komunikace, osvojení komunikačních dovedností za použití netradičních metod komunikace (např. sociální čtení, piktogramy, nonverbální komunikační metody)

Výchovné a vzdělávací strategie

Předmět Člověk a komunikace přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí takto:

Kompetence k učení

- Pomocí přiřazování, třídění a výběru podle pokynu vedeme žáka k porozumění symbolům, znakům a pojmům.
- Využíváme strukturované úkoly, piktogramy, obrázky, globální čtení a jiné metody, díky nimž se žáci lépe orientují v režimu dne, náplni práce a zadaných úkolech.

Kompetence komunikativní

- Využíváme metod AAK a sociálního čtení, vedeme žáky k rozvíjení komunikačních dovedností, vyjadřování svých emocí a přání.

Kompetence sociální a personální

- Zařazujeme individuální i skupinové aktivity, pomocí kterých se žák učí reagovat na své spolužáky a učitele.
- Účastníme se různých kulturních akcí, podnikáme výlety, jezdíme MHD, vedeme žáka k navazování kontaktu a adekvátnímu dorozumívání se s okolím.

Vzdělávací oblast ČLOVĚK A KOMUNIKACE	Vyučovací předmět ČLOVĚK A KOMUNIKACE	
--	--	--

ROZVOJ POZNÁVACÍCH SCHOPNOSTÍ

Rozpracované výstupy	Obsah učiva	Doporučené metody, formy práce, projekty, pomůcky, učební materiály
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> znát své jméno, reagovat na oslovení, rozumět pojmu „já“ a používat své jméno 	<ul style="list-style-type: none"> prohlížení a poznávání sebe sama v zrcadle, na fotografii komunikační hry se jmény poznání jména v tištěné podobě rozlišení „já“ x ostatní 	<ul style="list-style-type: none"> zrcadlo, fotografie hudebně-pohybové hry („Jak se jmenuješ“, „Já jsem muzikant“ apod.)
<ul style="list-style-type: none"> pojmenovat části svého těla a umět je ukázat 	<ul style="list-style-type: none"> ukazování částí těla na obrázku, modelu, sobě sama pohybové hry („Hlava, ramena, kolena ...“ aj.) skládání obrázku postavy z několika částí v celek 	<ul style="list-style-type: none"> demonstrační obrázky, hračky
<ul style="list-style-type: none"> znát členy své rodiny a jejich jména 	<ul style="list-style-type: none"> prohlížení fotografií a pojmenování jednotlivých členů rodiny sdělení základních informací o rodině 	<ul style="list-style-type: none"> fotografie pracovní listy
<ul style="list-style-type: none"> poznat své spolužáky a učitele, oslovovat je jménem, rozlišovat chlapec x dívka 	<ul style="list-style-type: none"> prohlížení fotografií oslovování při pozdravu komunikační hry se jmény 	
<ul style="list-style-type: none"> znát prostředí školy a třídy, orientovat se v něm 	<ul style="list-style-type: none"> seznámení s prostory třídy, školy a blízkého okolí plnění úkolů podle pokynu (jdi k tabuli, hod' papír do koše, apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> školní pomůcky piktogramy
<ul style="list-style-type: none"> rozumět dennímu režimu a časovému sledu činností, rozlišit roční období podle charakteristických znaků 	<ul style="list-style-type: none"> přiřazování obrázků s činnostmi k odpovídající části dne (ráno, poledne, večer) poznávání typických znaků ročních období pozorování přírody výtvarné zpracování 	<ul style="list-style-type: none"> pracovní listy obrázky, piktogramy vycházky, výlety výtvarné potřeby

<ul style="list-style-type: none"> • poznat předměty denní potřeby na obrázcích i ve skutečnosti, umět je používat 	<ul style="list-style-type: none"> - přiřazování předmětu k obrázku - nácvik sebeobsluhy a hygienických návyků 	<ul style="list-style-type: none"> - předměty denní potřeby - obrázky
<ul style="list-style-type: none"> • poznat různé činnosti, předměty a zvířata 	<ul style="list-style-type: none"> - třídění a přiřazování obrázků a modelů, zvuků a obrázků (zvířata a jejich mláďata, dopravní prostředky, potraviny, ovoce a zelenina, rostliny) 	<ul style="list-style-type: none"> - demonstrační obrázky, PC programy
<ul style="list-style-type: none"> • třídít předměty podle barvy, tvaru, velikosti a jiných kritérií 	<ul style="list-style-type: none"> - třídění 2,3 a více různých komponentů - vkládání geometrických tvarů do otvoru - skládání obrázků z mozaiky - skládání puzzle - využití PC programů 	<ul style="list-style-type: none"> - barevné kostky, kelímky - geometrické tvary - mozaika - puzzle, vkládačky - PC programy („Dětský koutek“)
<ul style="list-style-type: none"> • vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na případné zdravotní potíže 	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání vlastního těla (hra na lékaře), vyjádření „co mě bolí, je mi nepříjemné, ...“ 	<ul style="list-style-type: none"> - modelové situace - obrázky, piktogramy
<ul style="list-style-type: none"> • poznat běžně používané symboly a případně rozlišit peníze 	<ul style="list-style-type: none"> - seznámení se základními symboly (WC, první pomoc, východ, apod.) - globální čtení – potraviny v obchodě - rozlišování peněz - nácvik nakupování („Kolik co stojí“) 	<ul style="list-style-type: none"> - obrázky globálního čtení - obrázky potravin z reklamních letáků - krabičky a obaly od potravin - peníze - hra na nakupování, opravdový nákup - PC programy („Méd'a počítá“)

ROZVOJ LOGICKÉHO MYŠLENÍ A PAMĚTI

Rozpracované výstupy	Obsah učiva	Doporučené metody, formy práce, projekty, pomůcky, učební materiály
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koncentrovat se na určitou činnost 	<ul style="list-style-type: none"> - poslech krátké básničky, říkanky, textu - manipulační činnost – vkládačky, třídění předmětů 	<ul style="list-style-type: none"> - knížky, vkládačky, kostky apod.
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišovat velikosti a tvary předmětů, dvojic obrázků, nadřazených skupin 	<ul style="list-style-type: none"> - velký x malý - geometrické tvary - dvojice obrázků – skládání 1 obrázku, půlené obrázky, co patří k sobě - zobecňování, konkretizace (ovoce, zelenina, ...) 	<ul style="list-style-type: none"> - pracovní listy, různé předměty - loto, puzzle - obrázky
<ul style="list-style-type: none"> • skládat dějové obrázky 	<ul style="list-style-type: none"> - denní režim (den, noc, ráno, poledne, večer) - řazení obrázků – posloupnost - seznámení s pojmy teď, předtím, potom, dnes, včera, zítra 	
<ul style="list-style-type: none"> • orientovat se na řádce, ve sloupci, na stránce 	<ul style="list-style-type: none"> - grafomotorická cvičení - práce na tabuli, pracovní desce, lavici – dej sem, polož na stůl, před, za, vedle 	
<ul style="list-style-type: none"> • poznávat nebo číst vybraná písmena nebo i krátká slova 	<ul style="list-style-type: none"> - globální čtení - sociální čtení - přiřazování a vyhledávání písmen - poznání a čtení svého jména - skládání slov ze slabik 	<ul style="list-style-type: none"> - obrázky a piktogramy - reklamní letáky a symboly - PC – „Měďa čte“, „Dětský koutek“
<ul style="list-style-type: none"> • opakovat slova a krátké říkanky, reprodukovat krátký text, vyprávět podle obrázku 	<ul style="list-style-type: none"> - opakování slov a krátkých říkanek - vyprávění podle obrázků 	<ul style="list-style-type: none"> - knihy, časopisy, internet - PC programy
<ul style="list-style-type: none"> • přiřazovat číslice k počtu prvků 	<ul style="list-style-type: none"> - představa počtu – něco, nic, málo, hodně, kde je více... - vyhledávání a přiřazování číslic - přiřazování číslic k počtu prvků 	<ul style="list-style-type: none"> - pracovní listy - číslice a prvky (např. kolečka) - vkládačky - PC – „Měďa počítá“

ROZVÍJENÍ GRAFICKÝCH SCHOPNOSTÍ

Rozpracované výstupy	Obsah učiva	Doporučené metody, formy práce, projekty, pomůcky, učební materiály
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uchopit a podržet podaný předmět 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení hrubé a jemné motoriky, cvičení dlaní a prstů obou rukou - uchopení předmětů do celé ruky - manipulační činnosti s předměty 	<ul style="list-style-type: none"> - vizuomotorická koordinace - naučit se orientovat v prostoru, na ploše - (koordinace oko-mozek-ruka)
<ul style="list-style-type: none"> • uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní 	<ul style="list-style-type: none"> - uvolňovací cvičení dlaní, prstů, uchopování předmětů, manipulační činnosti s předměty - špetkový nebo kompenzační úchop – tužka, štětec, fix 	<ul style="list-style-type: none"> - trhání papíru (s motivací barevné koláže) - vkládačky, hříbečkové skládanky, puzzle, lega - použití kompenzačních pomůcek
<ul style="list-style-type: none"> • volné čmárání, kresba prstem 	<ul style="list-style-type: none"> - obouručné čmárání prstem do písku, do krupice, do rýže, do korálek - čmárání měkkým materiálem na balící nebo novinový papír - čmárání do rytmu, podpořit říkankou, písničkou 	<ul style="list-style-type: none"> - recitovat, melodizovat říkanku,
<ul style="list-style-type: none"> • spontánní malba 	<ul style="list-style-type: none"> - malba prstem, houbou, štětcem, křídou, širokým fixem na velkou plochu papíru, na tabuli, stírací tabuli 	<ul style="list-style-type: none"> - hra, rytmizace, vizualizace (napodobování různých pohybů předváděných učitelem) - použití kompenzačních pomůcek (speciálních nástavců, držáků, trojhránek) a vhodného psacího náčiní (prstové barvy, hrudka, úhel, široké fixy, houba, širší štětec, pastelky, progressa, voskovky)
<ul style="list-style-type: none"> • nakreslit různé druhy čar (pokusit se zvládat grafomotorická cvičení) 	<ul style="list-style-type: none"> - uvolňovací cvičení ramenního a loketního kloubu, zápěstí a prstů - kreslení na svislou a vodorovnou plochu - kreslení různým materiálem klubička, kruhy, ovály, oblouky (horní, dolní), čáry (svislé, šikmé, vodorovné), oběma směry, vlnovky - spojování dvou bodů 	<ul style="list-style-type: none"> - grafomotorická cvičení - pracovní listy - šablony s písmeny a číslicemi - pokus o psaní hůlkovým písmem (I, O, V, A,...)

	<ul style="list-style-type: none"> - seznámení se základními geometrickými tvary - psaní dle šablony, obtahování 	- „Hůlková písanka aneb od čar a oblouků k hůlkovým písmenům“ – Hemzáčková, Pešková
<ul style="list-style-type: none"> • poznat grafickou podobu některých písmen 	<ul style="list-style-type: none"> - písmena – pojem, tvarové prvky tiskacích písmen, první písmeno jména - řazení písmen na řádek 	
<ul style="list-style-type: none"> • napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslic 	<ul style="list-style-type: none"> - písmena – hůlkové písmeno, číslice - psaní vlastního jména (obtah, spojování bodů) - psaní na řádek - opis písmen – slova, své jméno - psaní podle šablony 	

ŘEČOVÁ VÝCHOVA

Rozpracované výstupy	Obsah učiva	Doporučené metody, formy práce, projekty, pomůcky, učební materiály
Žák by měl: <ul style="list-style-type: none"> • reagovat na hlas, na své jméno, na oslovení 	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik reakce na své jméno, na oslovení, zavolání - udržování očního kontaktu - komunikační hry s oslovením 	<ul style="list-style-type: none"> - oslovovat vždy jménem - jasná, srozumitelná, jednoduchá sdělení
<ul style="list-style-type: none"> • znát jména blízkých osob 	<ul style="list-style-type: none"> - kolektivní hry, poznávání fotografií 	<ul style="list-style-type: none"> - komunikační tabulky, piktogramy - pracovní listy
<ul style="list-style-type: none"> • reagovat na jednoduché pokyny 	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik reakce na jednoduché pokyny (běž, podej, sundej, sedni si, zvedni, podívej se,...) 	<ul style="list-style-type: none"> - počítačové programy „Brepta“, „Logopedie pro děti“, „Dětský koutek“, „Méďa“
<ul style="list-style-type: none"> • umět pozdravit - verbálně, gesty, mimikou • sdělit potřeby a přání, souhlas a nesouhlas, libost a nelibost, bolest, vhodnou formou –verbálně, gesty, 	<ul style="list-style-type: none"> - kolektivní hry - komentář učitele - modelové a běžné situace - modelové a běžné situace pro vyjadřování přání, pozdravu, emocí, potřeb - trénink komunikace s druhou osobou 	<ul style="list-style-type: none"> - upravená klávesnice, ovládací tlačítka, dotyková obrazovka - obrázky, předměty, fotografie, knížky - AAK dle možností dítěte (pohledem na nabízenou možnost, slovní vyjádření - ukázat na nabízený předmět, použití piktogramu, posunku, gesta, znaku)

mimikou	<ul style="list-style-type: none"> - komentování situace, činnosti učitelem - alternativní komunikace) - rozvoj aktivní slovní zásoby se zrakovou podporou verbálně nebo AAK 	<ul style="list-style-type: none"> - ozvučené hračky - diktafon – nahrávání vlastních zvuků - hra s telefonem - různé činnosti a aktivity s komentářem
<ul style="list-style-type: none"> • umět požádat a poděkovat – verbálně, gesty, mimikou 	<ul style="list-style-type: none"> - modelové a praktické situace 	
<ul style="list-style-type: none"> • umět vyjádřit emoce 	<ul style="list-style-type: none"> - krátké pohádky, říkanky, příběhy s komentováním emocí postav - prohlížení piktogramů, fotografií s obličejí s různými emocemi, komentář učitele 	<ul style="list-style-type: none"> - obrázky, piktogramy, fotografie
<ul style="list-style-type: none"> • napodobovat a poznávat hlasy a zvuky 	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání a napodobování zvuků – zvuky zvířat - poznávání a napodobování symbolických zvuků – psst, ššš, tú,... - rozvoj sluchové a zrakové paměti - napodobování hlasů a zvuků 	<ul style="list-style-type: none"> - PC program - „Brepta“
<ul style="list-style-type: none"> • soustředěně poslouchat 	<ul style="list-style-type: none"> - poslech říkanek, básniček, písniček a pohádek, sledování filmů a pohádek v TV - rozšiřování pasivní slovní zásoby 	
<ul style="list-style-type: none"> • pojmenovat obrázky, předměty a fotografie 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj aktivní slovní zásoby se zrakovou podporou verbálně nebo AAK 	
<ul style="list-style-type: none"> • snažit se o správné dýchání 	<ul style="list-style-type: none"> - dechová cvičení – foukání, nádech nosem, výdech ústy, nadechování vůně - aromaterapie - změna polohy - odkašlávání, odčleňování 	<ul style="list-style-type: none"> - bublifuk, balonek, pírkó, brčko, vzorky vůní
<ul style="list-style-type: none"> • ovládat oringoorální cviky a gymnastiku mluvidel 	<ul style="list-style-type: none"> - procvičování mimických svalů před zrcadlem, masáž, dráždění mluvidel, uvolňování mimických svalů, polykání, pohyb jazyka, olizování 	<ul style="list-style-type: none"> - zrcadlo
<ul style="list-style-type: none"> • využít komunikační počítačové hry 	<ul style="list-style-type: none"> - pasivní pozorování počítačové hry - nácvik alternativního ovládání počítačové komunikační hry 	

5.2 Vyučovací předmět: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Ve vzdělávacím předmětu Člověk a jeho svět je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět oboru Smyslová výchova.

Obsah předmětu je rozdělen na tématické okruhy:

- Rozvíjení zrakového vnímání
- Rozvíjení sluchového vnímání
- Rozvíjení hmatového vnímání
- Prostorová a směrová orientace
- Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

Předmět Člověk a jeho svět zasahuje do všech ostatních vyučovacích předmětů. Vyučuje se ve všech ročnících. Umožňuje žákům poznávat své nejbližší okolí, utvářet si k němu vztah a zároveň umožňuje zvládnout i další vzdělávací předměty. Rozvíjí psychické funkce prostřednictvím smyslového vnímání. Smyslovou stimulací a rozvojem se vytvářejí vztahy s ostatními psychickými funkcemi jako je vnímání, myšlení, komunikace. Rozvoj jednotlivých smyslových analyzátorů a jejich funkcí je podmínkou pro správné vnímání, udržení pozornosti, orientaci v čase, prostoru, směru a pro vytváření pojmů a představ.

Předmět Člověk a jeho svět rozvíjí zrakové, sluchové, čichové, chuťové a hmatové vnímání, vizuomotoriku a prostorovou orientaci, zprostředkovává zkušenost v konkrétních situacích s konkrétními smyslovými vjemy s využitím speciálních metod, např. bazální stimulace, snoezelen.

Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání v předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- uspokojování základních životních potřeb
- upevňování hygienických a stravovacích návyků
- orientace v nejbližším okolí
- vytváření základních schopností při manipulaci s předměty
- poznávání a pojmenování základních barev
- rozlišování, poznávání a třídění předmětů podle barev, velikosti, tvaru a zvuku
- napodobování předváděných pohybů
- napodobování a rozlišování různých zvuků
- rozlišování a určování chuťových vlastností látek

Výchovné a vzdělávací strategie

Předmět Člověk a jeho svět přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí takto:

Kompetence k učení

- Používáme multisenzorický přístup, který rozvíjí a stimuluje všechny smysly. Používáme ho u všech činností, což vede u žáka k lepšímu porozumění a orientaci.

Kompetence k řešení problémů

- Jednotlivé prostory, nábytek, pomůcky jsou pro usnadnění orientace označeny různými symboly, které odpovídají individuálním potřebám a schopnostem žáka. Žáci mají strukturovaný režim dne, čímž vedeme žáka k lepší orientaci v čase.
- Seznamujeme žáky s různými druhy materiálů, povrchů, s různými druhy chutí a vůní, což jim pomáhá v lepší orientaci v okolním prostředí a ve vědomém využívání pomůcek, potravin, hygienických prostředků atp.

Kompetence komunikativní

- Používáme metody alternativní a augmentativní komunikace a tím vedeme žáka k reakci na jednoduché pokyny, vyjádření souhlasu a nesouhlasu, vyjádření potřeb.
- Vytváříme modelové situace, ve kterých mají žáci možnost si vyzkoušet a procvičit základní komunikační modely, naučit se rozeznávat známé osoby podle hlasu a vzhledu, vyjádřit své potřeby.

- Seznamujeme žáky s různými druhy smyslových vjemů s použitím všech smyslů a žáci se učí rozlišovat a dát najevo příjemné či nepříjemné vjemy.

Kompetence sociální a personální

- U žáků vytváříme pomocí různých metod (např. bazální stimulace) vědomí vlastní osoby, podporujeme vnímání částí těla a uvědomění si svého Já.
- Žáci se učí vhodnou motivací a formou různých her a cvičení soustředěně poslouchat jednoduché krátké texty, hudbu nebo jiné sluchové podněty.

Kompetence pracovní

- Žáci se učí rozlišovat, třídít a poznávat předměty různé velikosti, tvaru, barvy a jiných vlastností, což rozvíjí jejich taktilně-kinestetické vnímání. Při činnostech a aktivitách používají žáci strukturované učení a procesuální schémata a vysvětlení, někteří jsou podporováni fyzickou pomocí.
- Vedeme žáka k využíváním jednoduchých pracovních technik při práci s různými materiály.

Vzdělávací oblast ČLOVĚK A JEHO SVĚT	Vyučovací předmět ČLOVĚK A JEHO SVĚT	
--	--	--

ROZVÍJENÍ ZRAKOVÉHO VNÍMÁNÍ

Rozpracované výstupy	Obsah učiva	Doporučené metody, formy práce, projekty, pomůcky, učební materiály
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> uchopovat předměty a manipulovat s nimi 	<ul style="list-style-type: none"> uchopování nabízeného předmětu, vyndávání předmětů (kostek, kaštanů ...) z krabice a následné ukládání zpět, stavba z kostek (komíny, hrady) navlékání korálek (na tyč, provázek) 	<ul style="list-style-type: none"> kostky, přírodniny, mozaiky, předměty denní potřeby korálky, tyčky, šňůrky
<ul style="list-style-type: none"> rozlišovat barvy a tvary předmětů, řadit, skládat a třídít předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti 	<ul style="list-style-type: none"> třídění velkých, výrazně odlišných předmětů – 2 prvky třídění malých předmětů – 2 prvky třídění výrazně odlišných předmětů (např. jablko, hruška, švestka) – 3 prvky třídění menších předmětů – 3 prvky třídění podle dvou vlastností (barva - charakteristika barvy např. „žlutá jako sluníčko“, tvar – kulatý/hranatý, velikost – velký/malý, větší/menší) třídění podle tří vlastností (trojúhelník, kolečko, čtverec) řazení předmětů vedle sebe podle velikosti, barevné posloupnosti dle příkladu ukládání tvarů do výřezu skládání puzzle 	<ul style="list-style-type: none"> hračky barevné kostky, tvary, víčka od PET lahví ovoce, zelenina přírodniny (kaštiny, žaludy, šišky ...) kartičky s obrázky, geometrické tvary apod. ukládačky puzzle
<ul style="list-style-type: none"> třídít obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty 	<ul style="list-style-type: none"> přirazování dvou stejných obrázků třídění obrázků podle skupin (ovoce, zelenina, dopravní prostředky, zvířata, oblečení ...) hledání odlišností na dvou podobných obrázcích skládání rozstříhaných obrázků v celek (2 a více dílů) přirazování předmětů k obrázkům zapamatování si viděných předmětů 	<ul style="list-style-type: none"> obrázky předmětů (využití reklamních letáků), pexeso pracovní listy hry na vizuální paměť (např. ukázat několik předmětů a potom je vyjmenovat bez zrakové kontroly)

<ul style="list-style-type: none"> • poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky 	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání členů rodiny, učitelů, vychovatelů a spolužáků při osobním kontaktu či na fotografii - reagování na neverbální komunikaci druhých osob (mávání, úsměv ...) 	<ul style="list-style-type: none"> - fotografie
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku či piktogramu 	<ul style="list-style-type: none"> - znázornění režimu dne na obrázcích a piktogramech - řazení jednotlivých činností ve správném pořadí 	<ul style="list-style-type: none"> - piktogramy, zástupné předměty
<ul style="list-style-type: none"> • napodobovat předvedený pohyb 	<ul style="list-style-type: none"> - napodobování pohybu předvedeného učitelem (pohyby celého těla, manipulace s předměty) 	<ul style="list-style-type: none"> - protahovací cviky - házení a chytání - předměty denní potřeby (hřeben, kartáček na zuby ...)
<ul style="list-style-type: none"> • dokázat sledovat světelné podněty, předměty, výukové programy na PC, krátké pohádky, kulturní akce 	<ul style="list-style-type: none"> - sledování blikajících světel - sledování pohybujícího se předmětu - sledování a práce s výukovými programy na PC - sledování krátkých pohádek na DVD, divadelních představení, filmů a výstav 	<ul style="list-style-type: none"> - blikající hračky, baterka, světelný sloupec - barevné, kontrastní předměty, hračky, - výukové programy na PC (Dětský koutek, Altík, Brepta, Pasivní sledování) - pohádky na DVD, divadelní představení, kino, výstavy

ROZVÍJENÍ SLUCHOVÉHO VNÍMÁNÍ

Rozpracované výstupy	Obsah učiva	Doporučené metody, formy práce, projekty, pomůcky, učební materiály
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání 	<ul style="list-style-type: none"> nácvik reakce na oslovení žáka při každém kontaktu a ve všech aktivitách během dne sluchové hry a cvičení s využitím jmen žáků, otáčení se za zvukem s využitím zraku 	<ul style="list-style-type: none"> určování směru – otáčení se směrem, odkud je dítě voláno společné přivítání dětí: „Vítej Kubo, vítej ...“ „Jak se jmenuješ, my se na to ptáme ...?“
<ul style="list-style-type: none"> poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky 	<ul style="list-style-type: none"> nácvik soustředěného sluchového vnímání pomocí různých zvuků (ozvučené hračky, bubínek, cinkání lžice o talíř, zpěv ...) poznávání a rozlišování zvuků s využitím zrakové podpory (zvonek, mačkání papíru, klíče ...) poznávání a rozlišování zvuků bez využití zrakové podpory (telefon, kytara, cinkání lžičky v hrnečku, tleskání ...) rozlišování hluk x ticho za pomoci bubínku, bubnování do bubínku, střídání silného a slabého bubnování poznávání a rozlišování zvuků hudebních nástrojů, verbálně i neverbálně s pomocí fotografií, obrázků, piktogramů, ve skutečnosti (zvonek, bubínek, klavír) napodobování různých zvuků 	<ul style="list-style-type: none"> hudebně-pohybové hry výukové programy na PC (Brepta, program v Powerpointu) setkávání s hudebními nástroji využití tleskání, dupání, ťukání, houkání např. v písni „Já jsem muzikant“
<ul style="list-style-type: none"> poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí 	<ul style="list-style-type: none"> poznávání otce, matky, spolužáků a učitelů podle hlasu (verbálně i neverbálně – výběrem z fotografií) 	
<ul style="list-style-type: none"> poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky 	<ul style="list-style-type: none"> snaha o koncentraci pozornosti při poslechu zvuků ze zvukové nahrávky cvičení a rozvíjení sluchové paměti 	<ul style="list-style-type: none"> výukový program na PC - např. „Brepta“, pexesa (zvuková, hudební)

	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání a označení zvuků hudebních nástrojů (verbálně i neverbálně, ve skutečnosti a v symbolické podobě – foto, obrázek, piktogram) - experimentování s jednoduchými hudebními nástroji - poznávání a označování hlasů domácích a lesních zvířat (verbálně i neverbálně – pomocí symbolů) - poznávání a rozlišování zvuků v přírodě – zpěv ptáků, šumění větru, déšť, bouřka ... - napodobování pohybu vydávající zvuk podle učitele 	<ul style="list-style-type: none"> - Orffovy hudební nástroje, chrastítka s různou náplní (např. rýže, hrách, korálky), trubky, píšťalky, houkačky - „Brepta“ (PC) - zvukové nahrávky na CD - sluchově-motorická cvičení a hry - hra „Na tělo“ – tleskání, dupání apod. <p>- „Brepta“, „Altík“ (PC)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků 	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik sluchového soustředění na zvuky související s denním životem - poznávání a označení zvuků dopravních prostředků (verbálně i neverbálně) - poznávání a označení zvuků z domácnosti (vysavač, mixér, tekoucí voda, telefon, splachování toalety, napouštění vody do vany, otevírání a zavírání dveří) - experimentování se zvuky - seznamování se s nepříjemnými zvuky, postupné překonávání pocitu strachu z nich 	<ul style="list-style-type: none"> - ťukání o desku stolu pomocí různých předmětů (tužka, pravítko, lžička apod.)

ROZVÍJENÍ HMATOVÉHO VNÍMÁNÍ

Rozpracované výstupy	Obsah učiva	Doporučené metody, formy práce, projekty, pomůcky, učební materiály
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení hmatové percepce – stimulace dotyky, masáže rukou, prstů - manipulace a úchop předmětů různé velikosti a tvaru, manipulace s přírodninami - hlazení různých materiálů (textilní látky - jemné a hrubší, dřevo, sklo...) - rozlišování hladké x drsné, kulaté x hranaté, ostré x tupé 	<ul style="list-style-type: none"> - předměty různé velikosti, tvaru - přírodniny (šišky, kaštiny, žaludy, kukuřice, seno) - látky odlišné struktury (flauš, manšestr, šušťák...) - hmatová deska (panel s rybami v relaxačním pokoji)
<ul style="list-style-type: none"> • třídít předměty na základě hmatu – podle velikosti a tvaru 	<ul style="list-style-type: none"> - třídění předmětů – podle tvaru, velikosti, povrchu 	
<ul style="list-style-type: none"> • poznat známé předměty podle hmatu 	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání předmětů hmatem a jejich pojmenování s využitím a bez využití zraku, hra na slepou bábu 	<ul style="list-style-type: none"> - hračky, předměty denní potřeby
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost, teplotu) 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišování: tvrdé x měkké, suché x mokré, studené x teplé - hry s vodou (teplá x studená, mokrý x suchý) 	<ul style="list-style-type: none"> - sáčky s tvrdými a měkkými předměty - voda

PROSTOROVÁ A SMĚROVÁ ORIENTACE

Rozpracované výstupy	Obsah učiva	Doporučené metody, formy práce, projekty, pomůcky, učební materiály
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímat a rozlišovat směr a polohu 	<ul style="list-style-type: none"> - pohybová cvičení - komentování přesunů a pohybu - směrová orientace v řadě - rozlišování na začátku na konci 	<ul style="list-style-type: none"> - překážkové dráhy - různé předměty a pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> • orientovat se ve třídě a v budově školy 	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik orientace s pomocí ve třídě - ukazování a rozlišování místa pro pomůcky, umyvadla, toalety, okna, šatny - relaxační místnost, ateliér - znát umístění svých pomůcek a hraček 	<ul style="list-style-type: none"> - hledání předmětů – hra „samá voda“ - označení nábytku, pomůcek a prostoru piktogramy a symboly
<ul style="list-style-type: none"> • vnímat známý prostor 	<ul style="list-style-type: none"> - komentář pedagoga činnost a přesuny v rámci školy a areálu 	<ul style="list-style-type: none"> - pohybové hry - piktogramy
<ul style="list-style-type: none"> • osvojit si pojmy na, pod, nahoře, dole, vzadu, vpředu, vedle 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s obrázkem, orientace na ploše, vyhledávání, ukazování, hra s pohybovými hračkami - umísťování předmětů na určené místo dle pokynu - pohybová cvičení 	<ul style="list-style-type: none"> - obrázky - PC program „Dětský koutek“ - pohybové hry a pohybové hračky

ROZVÍJENÍ ČICHOVÉHO A CHUŤOVÉHO VNÍMÁNÍ

Rozpracované výstupy	Obsah učiva	Doporučené metody, formy práce, projekty, pomůcky, učební materiály
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímat a rozlišit základní rozdíly v chutích 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišování a vnímání chutí (sladké x slané; kyselé, trpké, hořké, pálivé, bez chuti) 	<ul style="list-style-type: none"> - potraviny, ovoce, zelenina, koření
<ul style="list-style-type: none"> • vnímat a rozlišovat chutě základních potravin (ovoce, pečivo, zelenina, sladkosti, mléčné výrobky) 	<ul style="list-style-type: none"> - ochutnávání různých potravin, koření, ovoce a zeleniny s vizuální nebo hmatovou podporou a komentářem 	<ul style="list-style-type: none"> - potraviny, ovoce, zelenina, koření
<ul style="list-style-type: none"> • vnímat a rozlišovat pachy a vůně 	<ul style="list-style-type: none"> - pedagog upozorňuje na různé pachy - čichací vycházky (vůně rostlin, přírodnin, obchodů) 	<ul style="list-style-type: none"> - sady vzorků vůní a pachů, voňavé sáčky, aromalampy, vonné svíčky a oleje
<ul style="list-style-type: none"> • spojovat vůni s chutí 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišování potravin podle vůně a chuti - ochutnávání potravin 	<ul style="list-style-type: none"> - ovoce, zelenina, potraviny, nápoje
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišit vonící a páchnoucí věci, poznat zkažené a nebezpečné látky a potraviny 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišování voní x páchne - upozorňování na čichové podněty při běžných činnostech mytí rukou – vůně mýdla, výtvarná výchova, vaření atp. 	<ul style="list-style-type: none"> - komentář pedagoga při každodenních činnostech
<ul style="list-style-type: none"> • učit se správně dýchat 	<ul style="list-style-type: none"> - nádech nosem, výdech ústy - rozvoj čichové percepce - učit se nasát vůni, pach - učit se hlubokému dýchání - foukání do pířka, bublání s brčkem, sání brčkem, sfoukávání svíčky atp. s pomocí zrcadla 	<ul style="list-style-type: none"> - brčko, pířko, bublifuk, zrcadlo, svíčka

5.3 Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Ve vzdělávacím předmětu Hudební výchova je realizován obsah vzdělávací oblasti Umění a kultura, oboru Hudební výchova. Vyučuje se ve všech ročnících a prolíná se do všech předmětů. Předmět je posílen o 1 disponibilní hodinu týdně v každém ročníku.

Hudební výchova rozvíjí sluchové vnímání, estetické cítění a je podpůrným prostředkem při relaxaci, rehabilitaci a výtvarné výchově. Hra na jednoduché hudební nástroje a pohyb při hudbě rozvíjí u žáků jejich motorické schopnosti, rytmiku a vnímání hudby. Přispívá k rozvoji komunikačních dovedností a zlepšení koncentrace. Usměňuje prožívání emocí, napomáhá k uvolnění napětí a odreagování.

Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání v předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- napodobování a rozlišování různých hudebních a nehudebních zvuků
- rozlišování vybraných hudebních nástrojů podle zvuku
- zvládání hry na tělo a jednoduché rytmické nástroje
- soustředění na poslech krátkých skladeb

Výchovné a vzdělávací strategie

Předmět Hudební výchova přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí takto:

Kompetence k učení

- Experimentováním s jednoduchými hudebními nástroji se žáci učí napodobovat předvedený pohyb a rozvíjejí jemnou motoriku. Pro usnadnění manipulace s nástroji využíváme polohování, fyzickou a psychickou podporu, vhodné nástroje.
- Prostřednictvím pohupování do rytmu na relaxačních míčích, na klíně, hrou na tělo se žáci učí vnímat rytmus.
- Zpěvem a nápodobou zvuků procvičujeme správné dýchání, rozvíjíme komunikační dovednosti.
- Obsah písničky znázorňujeme pohybem nebo obrázkem a tím vedeme žáka k lepšímu porozumění pojmům.

Kompetence k řešení problémů

- Hudbu využíváme při relaxaci, k uvolnění napětí a k překonávání stresových situací.
- Žáci se seznamují s různými zvuky, hlasy a melodiemi, což jim pomáhá v lepší orientaci v okolním prostředí.

Kompetence komunikativní

- Prostřednictvím hudby navazujeme pozitivní vazbu s žákem, který reaguje na známé a oblíbené písničky nebo melodie a spolupracuje při hře na hudební nástroje.
- Zařazujeme písničky se jmény žáků a učitelů, vedeme tak žáky k reakci na své jméno a okolí. Žáci mezi sebou spolupracují při výměně hudebních nástrojů, při hudebně pohybových hrách, při výběru písniček.

Kompetence sociální a personální

- Hrou na tělo pomáháme žákům uvědomit si vlastní osobu prostřednictvím svého těla.
- Díky pravidelnému setkávání při hudební výchově podporujeme navazování kontaktů mezi žáky, utváření a prohlubování mezilidských vztahů.

Kompetence pracovní

- Používáním jednoduchých hudebních nástrojů se žáci učí různým druhům úchopů a účelné manipulaci s předměty. Žáci se podle svých možností podílejí na přípravě a úklidu pomůcek a místnosti pro hudební výchovu.

Vzdělávací oblast UMĚNÍ A KULTURA	Vyučovací předmět HUDEBNÍ VÝCHOVA	
Rozpracované výstupy	Obsah učiva	Doporučené metody, formy práce, projekty, pomůcky, učební materiály
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlišovat zvuky hudebních nástrojů 	<ul style="list-style-type: none"> poznávání a rozlišování hudebních nástrojů podle zvuku se zrakovou kontrolou i bez přirazování obrázků hudebních nástrojů ke zvuku nebo nástroji 	<ul style="list-style-type: none"> Orffovy nástroje PC programy (Brepta, Altík)
<ul style="list-style-type: none"> umět doprovodit zpěv hrou na jednoduché hudební nástroje 	<ul style="list-style-type: none"> vybírání hudebního nástroje a seznámení se způsobem hraní na tento nástroj hra na rytmické nástroje různými způsoby (pomalu, rychle, potichu, hlasitě, změna tempa) 	
<ul style="list-style-type: none"> zvládat jednoduchá rytmická pohybová cvičení 	<ul style="list-style-type: none"> hra na tělo (tleskání, dupání, plácání do nohou) napodobování předvedeného pohybu a rytmu experimentování s rytmickými nástroji (otázka x odpověď) předvedení hry na různé hudební nástroje pohybem (housle, trubka ...) pohybová improvizace na hudbu skupinový tanec 	<ul style="list-style-type: none"> hudebně-pohybové hry a písně – např.: „Labada“ – tanec v kruhu, při kterém se postupně přidávají pohyby různých částí těla „Hlava, ramena, kolena, palce“ „Čížečku, čížečku“ „Já jsem muzikant“ „Na tý louce zelený“ – nahrazování slov pohybem (zelený, jeleni, mysliveček ...) CD s různými hudebními žánry
<ul style="list-style-type: none"> vyjádřit své pocity prostřednictvím hudby 	<ul style="list-style-type: none"> pohybová improvizace a tanec muzikomalba volná a spontánní hra na rytmické nástroje volba písně či skladby podle nálady 	
<ul style="list-style-type: none"> zvládat zpěv jednoduchých písní za doprovodu hudebního nástroje 	<ul style="list-style-type: none"> zpívání s kytarou nebo klavírem samostatně či ve skupině sdělení obsahu písně (verbálně i neverbálně) 	<ul style="list-style-type: none"> obrázky (např. „Když jsem já sloužil“ – zvířata a číslice)

<ul style="list-style-type: none"> • zvládat správné dýchání při zpěvu 	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik správného sedu - dechová cvičení - fonační cvičení - intonační cvičení 	<ul style="list-style-type: none"> - balonky - flétna - ladička
<ul style="list-style-type: none"> • soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby 	<ul style="list-style-type: none"> - poslech relaxační hudby - poslech reprodukováných písní a skladeb - poslech živé hudby 	<ul style="list-style-type: none"> - relaxační hudba - písničky a skladby na CD - návštěva hudebních představení, besídek a koncertů

5.4 Vyučovací předmět: ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Ve vzdělávacím předmětu Člověk a zdraví je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a zdraví, oborů Zdravotní tělesná výchova, Pohybová výchova a Rehabilitační tělesná výchova. Vyučuje se ve všech ročnících.

Vyučovací předmět Člověk a zdraví je formou tělesné výchovy, která bere ohled na individuální možnosti a schopnosti každého žáka. Zohledňuje jejich změněný zdravotní stav. Speciální individuální rehabilitační cvičení provádí vždy kvalifikovaný rehabilitační pracovník. Zaměření předmětu respektuje zdravotní možnosti, zdravotní stav a specifika daného postižení.

V předmětu získá žák poznatky a dovednosti, které může používat v každodenním životě. Je aktivně rozvíjena hybnost žáků, tělesná zdatnost a učí se správnému držení těla. Je využívána vhodná motivace a činnosti posilující zájem žáků. Prostřednictvím pohybových aktivit a činností žáci posilují svou fyzickou i psychickou odolnost a soustředění a rozvíjejí svoje rozumové schopnosti.

Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání v daném předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- dodržování zdravého způsobu života a ochrany zdraví, péči o své zdraví a snaze o jeho zlepšení a posílení
- zvýšení koncentrace pozornosti, odreagování napětí a překonávání únavy, fyzickému i psychickému uvolnění
- rozvíjení aktivní hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností
- poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů pohybových možností a omezení
- odstraňování mimovolných pohybů a stimulaci jednotlivých svalových skupin
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

Výchovné a vzdělávací strategie

Předmět Člověk a zdraví přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí takto:

Kompetence k učení

- Podporujeme rozvoj jemné a hrubé motoriky polohováním, fyzickým vedením, jednoduchými cviky, bazální stimulací.
- Vedeme žáky k napodobování různých předvedených pohybů a činností, předvedením, fyzickým vedením, polohováním, a tak rozvíjíme schopnost nápodoby a uvědomění si vlastního těla.
- Seznamujeme žáky s tělocvičnými pojmy a symboly, které odpovídají individuálním možnostem žáka a úrovni jeho komunikace pomocí předmětů, fotografií, obrázků, vlastním předvedením s komentáři.

Kompetence k řešení problémů

- Využíváme zrakovou podporu a komentáře k pochopení a plnění jednoduchých příkazů. Používáme jednoduché pojmy a věty. Opakováním a danou strukturou určité hry nebo pohybové činnosti vedeme žáka k pochopení jejich pravidel a k řešení známé situace na základě nápodoby a opakování.
- Žák se učí orientovat v místech určených pro pohybovou aktivitu nebo relaxaci pomocí stálého uspořádání místnosti a pomůcek, pomocí piktogramů, seznamuje se s prostředím využitím všech smyslů a opakováním.

Kompetence komunikativní

- Do předmětu jsou zařazovány aktivity, činnosti a hry, které vyžadují interakci s ostatními žáky nebo pedagogem. Žáci jsou motivováni ke spontánní komunikaci verbální či neverbální, dle jejich možností. Podporujeme žáka ve vyjádření svých pocitů a potřeb při pohybových činnostech a při hře.

Kompetence sociální a personální

- Prostřednictvím cvičení a her se zrakovou, taktilní podporou a s komentářem, podporujeme vnímání vlastního těla i jeho částí a uvědomění si vlastní osoby.

Kompetence pracovní

- Žáci se převlékají do sportovního oblečení (např. plavání, boccia, lyžování, pobyt venku atp.), podporujeme je v úpravě zevnějšku a hygieně po sportovní činnosti, zvyšujeme jejich samostatnost v oblékání, obouvání a zvládnání dalších sebeobslužných dovedností.
- Při pohybové činnosti nebo hře používají žáci různé předměty, pomůcky a náčiní, učí se s nimi účelně manipulovat, procvičují různé úchopy. Vedeme žáky k rozlišování vlastností těchto předmětů, pomůcek dle velikosti, tvaru. Podporujeme žáky dle jejich individuálních možností, aby se podíleli na přípravě a úklidu prostoru i pomůcek pro pohybovou aktivitu.

Vzdělávací oblast ČLOVĚK A ZDRAVÍ	Vyučovací předmět ČLOVĚK A ZDRAVÍ	
---	---	--

Rozpracované výstupy	Obsah učiva	Doporučené metody, formy práce, projekty, pomůcky, učební materiály
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách 	<ul style="list-style-type: none"> dechová cvičení, nácvik správného držení těla při dýchání, polohování těla s oporou i bez, zvedání hlavy, otáčení hlavy, pohyb rukou a nohou změna polohy, pohyb v prostoru, chůze s oporou i bez opory, chůze do schodů a ze schodů (střídání nohou) cvičení pro správné držení těla, trénink a rozvoj jemné i hrubé motoriky procvičování sedu s oporou i bez, procvičování samostatného stání 	<ul style="list-style-type: none"> rehabilitační míče, podložky, opory, židle, ortézy, polštáře, relaxační pytle
<ul style="list-style-type: none"> zaujímat správné cvičební polohy, reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> nácvik základních cvičebních poloh (leh, sed, stoj, klek), cvičení koordinace pohybů (chůze po lavičce, poskoky, vyhýbání se překážkám, překračování, stoj na čáře) nácvik povelů (běž, stůj...) pohybové hry a činnosti jednoduché pohyby při slovním doprovodu sluchově-motorické hry cvičení s různým náčiním 	<ul style="list-style-type: none"> sportovní náčiní různého tvaru a velikosti (švihadlo, míč, obruč) hra (hraje hudba – chůze, ticho – sed na lavičku, „tanec kolem židlí“) říkadla, písničky
<ul style="list-style-type: none"> zvládat jednoduchá speciální cvičení 	<ul style="list-style-type: none"> dechová cvičení – nosem nádech, ústy výdech uvolňovací cvičení se slovní pomocí hry a cvičení ve vodě pohybové hry, hry s míčem (kutálení, házení, kopání, chytání) vnímání pocitů a těla při cvičení napodobování předváděných pohybů uvolňování spastických částí těla, relaxační cvičení, masáže 	<ul style="list-style-type: none"> nádech (voníme ke kytkám), výdech (foukáme do lístků) jemné vytřásání, uvolnění svalstva horních a dolních končetin vhodná motivace

<ul style="list-style-type: none"> • získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám 	<ul style="list-style-type: none"> - pohybové hry a cvičení (motivační, napodobovací hry, pohybová cvičení s využitím tradičního i netradičního náčiní, průpravné hry) - hudebně-pohybové hry, rytmická cvičení, chůze podle hudby - hry ve vodě a s vodou 	<ul style="list-style-type: none"> - tanečky, jednoduché krokové variace (např. mazurka)
<ul style="list-style-type: none"> • zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost 	<ul style="list-style-type: none"> - slovní pokyny zaměřené na pohybovou aktivitu - sebeobslužné dovednosti - pomoc při přípravě náčiní a náradí 	<ul style="list-style-type: none"> - obrázky, piktogramy tělocvičných postojů – stoj, sed, klek, chůze, běh
<ul style="list-style-type: none"> • mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů 	<ul style="list-style-type: none"> - základní manipulace s míčem a s drobným náčiním (kopání, házení, chytání, kutálení, shazování kuželek, házení do koše, hod na cíl) - lezení, plazení daným směrem - chůze přes nízké překážky, po čáře - jednoduché hry a cvičení s pokyny zaměřenými na prostorovou orientaci- běh, běh na signál, běh k určitému cíli - skákání, poskakování, přeskokování, stoj na jedné noze - přetáčení trupu, válení sudů, přetočení na břicho a zpět - kolébka na zádech - znalost základních tělocvičných náradí: žebřiny, lavička, bedna - cvičení na náradí (výstup, sestup, přelézání atp.) 	<ul style="list-style-type: none"> - kuželky, petang, míče - lavičky, bedny, trampolína, žíněnky, vodní lůžka, vhodné podložky, provaz, lano, švihadla - motivace dětí za pomoci říkanek, hra „na rybáře“ apod.
<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh 	<ul style="list-style-type: none"> - vycházky, turistika, pohyb po zahradě, pobyt v přírodě - tanec - hry ve sněhu, klouzání, sáňkování, lyžování, koulování, chůze s hůlkami - pohyb po nerovném terénu - hry ve vodě, plavání s různými pomůckami, adaptace na vodní prostředí - překážková dráha – vyhýbání se, přelézání, překračování, podlézání - boccia 	<ul style="list-style-type: none"> - stavění sněhuláka, sáně, boby, lyže - pomůcky pro plavání - překážky, bedna a lavička - závody, sportovní hry

<ul style="list-style-type: none"> • zvládnout uvolnění a zklidnění organismu 	<ul style="list-style-type: none"> - jednoduchá dechová cvičení a relaxační cvičení - prvky jógových cvičení - uvolnění metodou masáží a hlazení - aromaterapie 	<ul style="list-style-type: none"> - bublifuk, pírka, rehabilitační míče, kuličkový bazén, relaxační místnost s vodním lůžkem - masážní emulze, vonné oleje a svíčky - relaxační hudba
<ul style="list-style-type: none"> • snažit se o samostatný pohyb 	<ul style="list-style-type: none"> - pohyb v prostoru – honičky, hry, chůze nebo lezení s rytmickým doprovodem - hudebně pohybové hry, tanec - pohyb venku - chůze v členitém terénu, vycházky, pobyt v přírodě 	

5.5 Vyučovací předmět: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

Ve vzdělávacím předmětu Pracovní a výtvarná výchova je realizován obsah vzdělávacích oborů Pracovní výchova a Výtvarná výchova, oblastí Člověk a svět práce, Umění a kultura a částečně oblasti Člověk a komunikace oboru Rozumová výchova. Předmět je posílen o 1 disponibilní hodinu týdně v každém ročníku.

Obsah předmětu je rozdělen na tematické okruhy:

- Sebeobsluha
- Práce s drobným materiálem
- Práce montážní a demontážní
- Pěstitelské práce
- Práce v domácnosti
- Výtvarné činnosti

Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých okruhů vzájemně prolíná.

Předmět Pracovní a výtvarná výchova je jedním ze stěžejních předmětů v základním vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením. Je realizován ve všech ročnících a zahrnuje pracovní a výtvarné činnosti vedoucí k získávání motorických schopností, dovedností v oblasti sebeobsluhy, základních hygienických návyků, k rozvoji tvořivosti a poznávání různých výtvarných prostředků a technik.

Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání v daném předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- získávání základních hygienických a sebeobslužných návyků
- rozvoji motoriky, získávání základních manuálních zručností a pracovních dovedností
- vnímání radostných prožitků z pracovních činností, které pomáhají seberealizaci
- osvojení dovedností při používání a zacházení s pomůckami a drobným nářadím
- získání schopnosti obsluhovat základní domácí spotřebiče
- porozumění jednoduchým pracovním postupům
- poznání pracovních činností, které napomáhají vytváření možných zálib
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci
- rozvíjení individuálních schopností při vlastní tvorbě, vnímání a komunikaci
- rozlišování základních barev a jejich používání ve výtvarném vyjádření
- vyjadřování vlastních zkušeností přiměřenými prostředky a postupy

Výchovné a vzdělávací strategie

Předmět Pracovní a výtvarná výchova přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí takto:

Kompetence k učení

- Přiřazováním, tříděním, praktickou manipulací a činnostním učením vedeme žáka k poznávání a používání předmětů denní potřeby. Teoretické poznatky aplikujeme do praxe (např. prostírání stolu apod.).
- Využíváme různé techniky práce s různými materiály a tím vedeme žáky k získávání základních manuálních zručností a pracovních dovedností.
- Vedeme, dopomáháme nebo polohujeme žáka při manipulaci s nástroji a výtvarnými pomůckami a tím podporujeme schopnost napodobit předvedené pohyby a činnosti.

Kompetence k řešení problémů

- Využíváme systémů AAK ke znázorňování pracovních a výtvarných činností a podporujeme tak u žáka porozumění a plnění jednoduchých postupů.
- Dodržujeme danou strukturu činností a postupů a tím vedeme žáka k pochopení a řešení známé situace na základě nápodoby či opakování.

Kompetence komunikativní

- Umožňujeme výběr různých pracovních nebo výtvarných technik a činností formou verbální i neverbální komunikace.
- V průběhu pracovních nebo výtvarných činností zařazujeme jednoduchá cvičení zaměřená na rozvoj komunikačních funkcí (oslovení, vyjádření souhlasu nebo nesouhlasu, žádosti apod.) a tím podporujeme reakci na své jméno, na jednoduché pokyny. Využíváme a navozujeme různé situace a tím podněcujeme žáka ke spontánní komunikaci.

Kompetence pracovní

- Nápodobou, fyzickým vedením a zrakovou podporou utváříme u žáka základní hygienické návyky a sebeobslužné dovednosti. Tím vedeme žáka ke zvládnutí nejjednodušších úkonů sebeobsluhy a základů osobní hygieny.
- Využíváme jednoduché stavebnice a konstruktivní hry k manipulaci, k rozvoji motoriky. Vedeme žáka ke vnímání radostných prožitků z pracovních činností, které pomáhají k seberealizaci.
- Seznamujeme žáky s pěstováním a ošetřováním rostlin, vedeme je k osvojení základních dovedností při péči o rostliny.
- Pozorováním přírody vedeme žáky k poznávání jednotlivých ročních období, změn v přírodě.
- Seznamujeme žáky se základními úkony při přípravě nápojů a jídel, s drobnými domácími pracemi (utírání nádobí, zametání, vysávání apod.) a vedeme je tak k co nejvyšší možné míře samostatnosti při vykonávání těchto pracovních činností.
- Výtvarnými činnostmi navozujeme a rozvíjíme u žáků různé druhy úchopů. Podporujeme manipulaci s předměty a koordinaci oko – ruka. Používáme předměty a výtvarné pomůcky různých velikostí a tvarů.

Vzdělávací oblast ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	Vyučovací předmět PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA	
---	---	--

SEBEOBSLUHA

Rozpracované výstupy	Obsah učiva	Doporučené metody, formy práce, projekty, pomůcky, učební materiály
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> zvládnout základní hygienické návyky a základní sebeobslužné činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> spolupráce při hygieně – napodobování, strukturování, fyzická pomoc (vedení) osobní hygiena – mytí rukou, používání mýdla, ručníku, používání WC čištění zubů česání vlasů používání kapesníku nácvik a procvičování svlékání a oblékání oděvů oblékání a svlékání jednotlivých částí oděvu (kalhoty, tričko, ponožky) odkládání oděvů na určené místo rozepínání a zapínání různých druhů zapínání (knoflíky, druky aj.) na velkém modelu, na oblečení nácvik a procvičování obouvání a přezouvání šněrování bot na velkém modelu, na obuvi rozepínání a zapínání zipu na velkém modelu, na skutečných věcech udržování pořádku v osobních věcech 	<ul style="list-style-type: none"> pomůcky určené k osobní hygieně – ručník, mýdlo, zubní pasta, kartáček na zuby, hřeben, kapesníky apod. modely různých druhů zapínání – knoflíky, druky, zipy
<ul style="list-style-type: none"> dodržovat klid a čistotu při stravování a umět používat příbor 	<ul style="list-style-type: none"> nacvičování správného sezení u jídla osvojování správného stolování a samostatnosti při jídle prostírání stolu nalévání a nabírání jídla nácvik a procvičování používání nože při mazání pečiva nácvik a procvičování používání příboru používání ubrousků úklid stolu po jídle mytí ovoce a zeleniny před požitím 	<ul style="list-style-type: none"> prostírání, příbory, nádobí apod.

<ul style="list-style-type: none"> • udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí 	<ul style="list-style-type: none"> - úklid osobních věcí na dané místo - úklid hraček a pomůcek - nácvik péče o okolí (péče o pokojové květiny, zalévání květin, zametání, mytí tabule, výzdoba třídy a školy, úklid ve třídě) - práce na pozemku – setí, pletí, úprava záhonu atd. 	<ul style="list-style-type: none"> - úklidové prostředky a nástroje – smetáček a lopatka, koště, hadřík, houbička, utěrka apod.
--	---	--

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Rozpracované výstupy	Obsah učiva	Doporučené metody, formy práce, projekty, pomůcky, učební materiály
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami 	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání vlastností různých materiálů a jeho využití - sbírání přírodnin, jejich třídění a ukládání - sběr a třídění ovoce - navlékání přírodnin - trhání listů, obtiskování, lepení, navlékání - navíjení vlny, provázků na cívku, do klubka - navlékání korálek na šňůrku, na tyč - překládání a stříhání látky - nalepování látky, koláže - vyšívání na cvičné desce - práce s pískem – hry s pískem – vybírání kamínků, kostek a dalších drobných materiálů z písku - hledání zahrabaných věcí z písku - upravování pískové plochy rukama atd. - stavění bábovek, cest, přemísťování písku 	<ul style="list-style-type: none"> - přírodní materiály – kaštiny, žaludy, šišky, šípky, jeřabiny, fazole, čočka, hrách, kukuřice atd. - listy - textil – různé druhy látek, vlna, provázky, korálky - cvičná deska na vyšívání - písek nebo krupice, kamínky, kostky apod. - pomůcky na písek

<ul style="list-style-type: none"> • vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů 	<ul style="list-style-type: none"> - zpracování modelíny nebo hlíny oběma rukama - válení placky - tvorba kuliček - vykrajování, tvarování - zpracování, vykrajování a tvarování z těsta (vizovické, slané aj.) 	<ul style="list-style-type: none"> - modelíny, keramická hlína - speciální pomůcky na zpracování hlíny – válečky, špachtle, vykrajovátka, tvořítka - různé druhy těsta
<ul style="list-style-type: none"> • pracovat podle slovního návodu (popř. dle metod AAK) 	<ul style="list-style-type: none"> - reakce na jednoduchý pokyn - práce podle jednoduché obrázkové předlohy 	<ul style="list-style-type: none"> - jednoduchý návod - procesuální schémata - fotografie, obrázky
<ul style="list-style-type: none"> • udržovat pracovní místo v čistotě 	<ul style="list-style-type: none"> - úklid pracovní plochy (mytí a úklid pomůcek) 	

PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ

Rozpracované výstupy	Obsah učiva	Doporučené metody, formy práce, projekty, pomůcky, učební materiály
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umět si hrát s jednoduchými stavebnicemi, konstruktivními hrami 	<ul style="list-style-type: none"> - složení jednoduché stavebnice, puzzle - práce s různými typy stavebnic, plošných, prostorových, konstrukčních - stavění z kostek (komín, had, hrad...) - vkládací stavebnice - navlékání korálek, předmětů na šňůrku, na tyčku s pevnou základnou 	<ul style="list-style-type: none"> - puzzle, loto - kroužková a hříbková stavebnice - lego - kostky - mozaiková, magnetická stavebnice, skládačky - korále různých velikostí a barev
<ul style="list-style-type: none"> • zvládat základní dovednosti a činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - odemykání a zamykání zámku - zavírání a otevírání různých uzávěrů (šroubování, táhnutí silou, atp.) - ukládání kostek do krabic a košíků - manipulace s jednoduchými předměty 	<ul style="list-style-type: none"> - klíč, zámek - nádoby s různými typy uzávěrů - krabice, misky, košíky

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Rozpracované výstupy	Obsah učiva	Doporučené metody, formy práce, projekty, pomůcky, učební materiály
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích 	<ul style="list-style-type: none"> - vycházky do přírody s komentářem 	
<ul style="list-style-type: none"> • pečovat o květiny ve třídě a v okolí školy 	<ul style="list-style-type: none"> - zalévání - setí užitkových rostlin, přesazování, pletí - otrhávání suchých lístků - česání ovoce, sklizení zeleniny 	<ul style="list-style-type: none"> - piktogramy zahradního náčiní a nástrojů - zahradní náčiní
<ul style="list-style-type: none"> • používat k péči o rostliny správné pomůcky 	<ul style="list-style-type: none"> - používání konvičky, hrábí - používání ochranných pomůcek – rukavice 	<ul style="list-style-type: none"> - rukavice
<ul style="list-style-type: none"> • dodržovat zásady hygieny při práci na zahradě 	<ul style="list-style-type: none"> - udržování čistoty, dodržování hygieny (mytí rukou, převlečení) - dodržování bezpečnosti práce 	<ul style="list-style-type: none"> - hygienické potřeby a jejich piktogramy

PRÁCE V DOMÁCNOSTI

Rozpracované výstupy	Obsah učiva	Doporučené metody, formy práce, projekty, pomůcky, učební materiály
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • provádět drobné domácí práce 	<ul style="list-style-type: none"> - zapojování žáků do drobného úklidu ve třídě – úklid pomůcek, zametání, mytí nádobí, utření stolu, žehlení apod. - péče o drobná domácí zvířata (želva, křeček, morče, kočka apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> - úklidové potřeby a nástroje
<ul style="list-style-type: none"> • prostřít stůl pro běžné stolování 	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik prostírání stolu, rozlišování jednotlivých příborů 	<ul style="list-style-type: none"> - příbory, prostírání, piktogramy
<ul style="list-style-type: none"> • slušně se chovat při stolování 	<ul style="list-style-type: none"> - seznamování s pravidly slušného stolování 	<ul style="list-style-type: none"> - modelové situace, obrázky, piktogramy, komentář
<ul style="list-style-type: none"> • zvládnout nákup základních potravin s pomocí 	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání konkrétních potravin, nalezení zboží v obchodě, poznávání různých druhů obchodů a jejich zboží 	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik v terénu, obrázky, piktogramy, obaly potravin, PC výukový program („Médě počítá“) apod.
<ul style="list-style-type: none"> • připravit jednoduchý pokrm s pomocí 	<ul style="list-style-type: none"> - namazání chleba - pomáhání při přípravě pokrmů – míchání, mazání, vykraiování, zdobení, krájení, strouhání apod. - připravování nápoje – čaj, šťáva, káva. 	<ul style="list-style-type: none"> - kuchyňské potřeby, nástroje, potraviny - postup přípravy s pomocí piktogramů
<ul style="list-style-type: none"> • dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - mytí rukou, potravin, čistota nádobí a oděvu - dodržování bezpečnost při styku s mycími prostředky - práce s drobným kuchyňským náčiním - seznamování s funkcí a ovládním kuchyňských spotřebičů - mikrovlnná trouba, varná konvice, žehlička, lednička apod. 	<ul style="list-style-type: none"> - úklidové prostředky a náčiní - kuchyňské spotřebiče a náčiní

VÝTVARNÉ ČINNOSTI

Rozpracované výstupy	Obsah učiva	Doporučené metody, formy práce, projekty, pomůcky, učební materiály
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> zvládat základní dovednost pro vlastní tvorbu 	<ul style="list-style-type: none"> základní dovednosti pro práci na ploše a prostoru uplatnění vlastního těla (např. obkreslování ruky, postavy); manipulace s objekty úchop nástrojů a předmětů úchop nástrojů a manipulace s nimi kresba a malba různými nástroji a technikami 	<ul style="list-style-type: none"> orientace v prostoru a na ploše, vizualizace použití kompenzačních pomůcek kolektivní kresba a malba na balící papír
<ul style="list-style-type: none"> používat na elementární úrovni prostředky a postupy 	<ul style="list-style-type: none"> malba na různorodý materiál, do rytmu malba prstovými barvami, roztírání dlaní, otisk ruky, malování prstem nácvik mačkání jemného materiálu na kuličky trhání papíru na malé kousky, tenké proužky a ukládání do různých nádob nácvik stříhání nácvik lepení na vymezenou plochu nalepování vytrhaných kousků papíru do předem nakresleného tvaru modelování, poznávání vlastností a tvárných možností modelovací hmoty zpracování modelovací hmoty oběma rukama 	<ul style="list-style-type: none"> houba, silný a slabý štětec, fix, pastelky, voskovky, tužky, křídly, uhel, tiskátka, válečky z pěnové hmoty, tuš, špejle papír, karton, dřevo, textil protisměrným pohybem rukou různé druhy papíru, sbírání, rovnání do misek, kelímků, krabiček nůžky, speciální nůžky pro děti se sníženou motorikou polepování krabic trhání, krájení, tvarování kuliček, válečků, placek, vykrajování různých tvarů mačkání, uštipování, plácání, slepování, hloubení, vytahování
<ul style="list-style-type: none"> vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary 	<ul style="list-style-type: none"> poznávání jednotlivých barev, zapouštění barev do sebe poznávání a malování jednotlivých tvarů slepování tvarů z částí lepení papíru a papírových kuliček na vymezenou plochu vytrhávání různých obrazců z papíru koláž navlékání natrhaného papíru na špejli překládání papíru (dle daného postupu – čepice, kelímky, lodičky, domeček, apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> plošné nanášení barev, zapouštění barvy do mokrého podkladu, klovatiny vystřihování obrázku, seskupování a nalepování

	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik stříhání po rovné čáře, bez čáry, do oblouku, kruhu, elipsy, vystřihování obrázku - stříhání textilu, nalepování na papír - prostorová tvorba a modelování 	
<ul style="list-style-type: none"> • vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity 	<ul style="list-style-type: none"> - vyjádření vjemů vybranými prostředky a postupy - volné čarání měkkým materiálem - nabízení konkrétního obsahu k výtvarnému zpracování - kresba na základě zážitku ze společných vycházek, z domova, pohádek, výletů, návštěvy divadla - muzikomalba 	<ul style="list-style-type: none"> - pomocí motivace a dotazů vést děti k vytvoření obrázku a pojmenování nakresleného
<ul style="list-style-type: none"> • uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech 	<ul style="list-style-type: none"> - malování a kreslení na volné téma - možnost výběru výtvarných technik a postupů 	<ul style="list-style-type: none"> - hra s barvou na velkém formátu papíru při hudbě

6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

6.1 Pravidla pro hodnocení žáků ZŠS

Hodnocení žáků školy je nedílnou součástí jejich výchovy a vzdělávání.

Specifikem hodnocení žáků základní školy speciální je nutnost důsledného individuálního posuzování jednotlivých žáků, jejich činností, celkových výsledků i některých projevů chování.

1. Hodnocení všech předmětů se provádí slovně.
2. Chování žáka se nehodnotí.
3. Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání musí být jednoznačné, srozumitelné, věcné a všestranné.
4. Cílem hodnocení je poskytnout žákovi a rodičům zpětnou vazbu.
5. Při hodnocení se bere ohled na druh a stupeň postižení žáka, na jeho momentální indispozice a zdravotní stav, na jeho snahu, vytrvalost, vůli a přístup ke vzdělávání.
6. Používáme kladné a motivující hodnocení, které žáka a jeho rodiče povzbudí a uzná jejich snahu. Žák by měl být hodnocen za to, co umí nebo dokáže, nikoli za chyby a nedostatky.
7. Při hodnocení posuzuje učitel výsledky práce objektivně, nesmí podléhat žádnému vlivu subjektivnímu ani vnějšímu.
8. Pro zjišťování úrovně žákových vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy ověřování, které odpovídají schopnostem žáka a na něž má druh a stupeň postižení nejmenší vliv.
9. V odůvodněných případech lze žáka nehodnotit, o čemž rozhodne ředitel na základě návrhu třídního učitele, například z důvodu dlouhodobé nemoci žáka.
10. Učitel každý měsíc písemně informuje rodiče žáka o průběhu vzdělávání a školních aktivitách. Konzultace s rodiči lze sjednat na požádání. V případě, že se žák chová neobvykle, zhorší se jeho chování atp., konzultuje učitel problém s rodiči, psychologem a klíčovým pracovníkem v DC Paprsek.
11. Přestupuje – li žák na jinou školu, poskytne škola, kterou žák opouští, nové škole písemnou zprávu o jeho chování a hodnocení v jednotlivých vyučovacích předmětech.

Způsob a kritéria hodnocení

1. Každý žák má vypracovaný IVP ve spolupráci třídního učitele, pedagogického asistenta, psychologa, rodičů popř. SPC a dalších odborníků. Za jeho vypracování zodpovídá třídní učitel a ředitel školy.
2. Třídní učitel stanoví v IVP obsah učiva a očekávané výstupy u každého předmětu podle ŠVP, který je v souladu s RVP pro ZŠS.
3. Učitel 2 x ročně slovně hodnotí stupeň zvládnutí učiva, kterého žák dosáhl ve vyučovacích předmětech dle jeho IVP.
4. Každé pololetí dostává žák vysvědčení. Za první pololetí lze místo vysvědčení vydat výpis z vysvědčení.
5. Absolvent základní školy speciální získá *základy vzdělání*.

Následující stupně hodnocení uvedené v tabulce používáme k orientaci a formulaci slovního hodnocení na vysvědčení a k hodnocení ve třídním výkazu. Při hodnocení touto stupnicí jsou výsledky vzdělávání žáka hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům formulovaným v IVP, dle školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k jeho věku.

Tabulka pro užší slovní hodnocení

Předmět	1	2	3	4	5
Člověk a komunikace	Snaží se, je samostatný, dobře komunikuje (AAK), pozitivně reaguje.	Snaží se, zapojuje se, pozitivně reaguje, pracuje s menší podporou.	Na činnost reaguje s výkyvy (pozitivně nebo negativně), pracuje s podporou.	Zvládá jen s trvalou podporou, reaguje na podněty, ale pracuje s obtížemi.	Negativně reaguje, nezvládá práci dle svého IVP, o učivo nejeví zájem.
Člověk a jeho svět	Snaží se, je samostatný, dobře komunikuje (AAK), pozitivně reaguje.	Snaží se, zapojuje se, pozitivně reaguje, pracuje s menší podporou.	Na činnost reaguje s výkyvy (pozitivně nebo negativně), pracuje s podporou.	Zvládá jen s trvalou podporou, reaguje na podněty, ale pracuje s obtížemi.	Negativně reaguje, nezvládá práci dle svého IVP, o učivo nejeví zájem.
Člověk a zdraví	Snaživý a samostatný, má rád tělesnou aktivitu a sport.	Zapojuje se dle svých možností, pozitivně reaguje.	Na činnost reaguje s výkyvy (pozitivně nebo negativně), pracuje s podporou.	Výjimečně se zapojí, zvládá jen s trvalou podporou.	Cvičení a tělesnou aktivitu nevyhledává, reaguje negativně.
Hudební výchova	Má rád hudbu, snaží se, zapojuje se, pozitivně reaguje.	Pracuje dle svých možností, rád (se zájmem) poslouchá hudbu.	Na činnost reaguje s výkyvy (pozitivně nebo negativně), pracuje s podporou.	Výjimečně se zapojí, je potřeba častá podpora, hudbě pasivně naslouchá.	Nemá vztah k hudbě, nerad poslouchá hudbu, negativně na ni reaguje, nezapojuje se a pracuje jen s plným vedením a podporou.
Pracovní a výtvarná výchova	Snaží se; zapojuje se; pozitivně reaguje. Je samostatný.	Pozitivně reaguje, snaží se, práce ho baví, pracuje s menší podporou.	Na činnost reaguje s výkyvy (pozitivně nebo negativně), pracuje s podporou.	Výjimečně se zapojí, pracuje s trvalou podporou.	Negativně reaguje, nesnaží se, nezapojuje se, potřebuje plné vedení a podporu.
Zájmový útvar	Pracoval úspěšně.	Pracoval.			

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:
prospěl (a),
neprospěl (a).

Žák je hodnocen stupněm:

- **prospěl(a)**, není - li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu - učivo dosud nezvládá nebo odpovídajícím slovním hodnocením.
- **neprospěl(a)**, je - li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm - dosud nezvládá nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

Získávání podkladů pro hodnocení

- soustavné diagnostické pozorování žáka
- soustavné sledování a zaznamenávání výkonů a pokroků žáka
- posuzování úrovně komunikačních schopností
- sledování míry zapojení v kolektivních činnostech a při skupinových pracích
- analýza výsledků vybraných činností žáka
- vyhodnocování reakcí a změn při cíleném výchovném působení
- sledování a zaznamenávání výkyvů a změn v chování žáka
- pohovory a rozbory s ostatními vyučujícími
- důsledná analýza výsledků psychologických a dalších odborných vyšetření

Pravidla pro slovní hodnocení

Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jeho vývoji, respektuje individuální předpoklady, nestejně tempo zrání a naznačuje perspektivy dalšího rozvoje žáka. Hodnotí se nejen vzdělanostní úroveň, ale přihlíží se k úsilí vynaloženému žákem, k jeho postojům k učení, jeho snaze a míře postižení. Slovní hodnocení je formulováno ve smyslu pozitivní motivace a podpory osobního rozvoje žáka.

Slovní hodnocení obsahuje:

- užší a širší slovní hodnocení (ve vysvědčení musí být uvedena přesná formulace z tabulky pro užší slovní hodnocení)
- konkrétní informaci o úrovni osvojených vědomostí, dovedností a návyků, kterých žák dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů, jejich srovnání s předešlými výkony žáka
- popis chování při výuce, míru samostatnosti při zvládnutí zadaných požadavků
- výpověď o sociálním chování žáka, jeho schopnosti spolupracovat, podřídit se, pomoci druhým
- posouzení individuálních vlastností žáka, mají-li vztah ke sledovanému pokroku ve vývoji jeho osobnosti

6.2 Evaluační činnosti

Pravidla pro vnitřní evaluaci a hodnocení základní školy, evaluační systém

Základní škola vytvořila vlastní školní program, proto je pro vedení ZŠS i jednotlivé učitele důležité získat zpětnou vazbu o tom, jak celý systém uvnitř základní školy funguje. Zpětná vazba je důležitá nejen pro hodnocení ZŠS jako celku, ale i pro hodnocení výchovně vzdělávacího procesu v jednotlivých třídách, hodnocení pokroku u jednotlivých žáků, hodnocení práce vedení celé školy i hodnocení práce jednotlivých učitelů.

Autoevaluace na úrovni školy i na úrovni třídy je zaměřena na komplexní vyhodnocení naplňování cílů programu, kvality podmínek vzdělávání, způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání, práci vedení školy i učitelů, včetně jejich sebereflexe a na výsledky vzdělávání.

Plán kontrol, prověrek a hospitací v daném školním roce je neveřejnou přílohou ŠVP ZŠS a je jedním z prostředků pro kontrolu a hodnocení činnosti ZŠS.

Cíle, prostředky, kritéria hodnocení

Cílem autoevaluace školy je zjistit aktuální informace o stavu školy a tím získat podklady pro plánování a realizaci dalšího rozvoje školy

Kritéria sebehodnocení jsou stanovována pro jednotlivé dílčí cíle. Výběr kritérií by měl odpovídat na otázku „jak“ monitorování provádět. Určí se, jaká data a jakým způsobem se mají získat, jak je dále zpracovávat a vyhodnocovat.

Mezi metody, které při dotazování bude škola nejčastěji uplatňovat, patří individuální a skupinové rozhovory a dotazníky. Tyto metody obvykle využívají uzavřené i otevřené otázky a kombinují přímé a nepřímé dotazy. Otázky při dotazování by měly být jasně formulovány, mít jednoznačný výklad a být voleny tak, aby pokryly testovanou oblast.

Evaluační systém

Naplňování cílů programu (školy)	Metody	Zodpovědnost	Časový plán
Spolupráce: rodiče a škola	schůzky s rodiči, dotazníky, rozhovory, e-mailová komunikace	ředitelka, zástupkyně, učitelky	dle potřeby, čtvrtletně pedagogické rady
Výsledky vzdělávání	IVPr, sebehodnocení, hodnocení do žákovské knížky, na vysvědčení	učitelé, ředitelka, žáci jednotlivých tříd	čtvrtletně pedagog, rady, individuálně učitel x ředitelka
Programová nabídka, volitelné předměty a projekty	Schůzky s rodiči, dotazníky	ředitelka, zástupkyně	začátek školního roku

Kvalita podmínek vzdělávání	Metody	Zodpovědnost	Časový plán
Personální podmínky hospitace	hospitace, DVPP	ředitelka, zástupkyně	2x ročně, pedagogické porady, výroční zprávy
Ekonomické podmínky	Platové inventury, účetní závěrky, projekty, granty	hospodářka, ekonomka, ředitelka, učitelé	2x ročně, pedagogické, provozní porady

Materiální podmínky tříd, vybavení tříd, zahrady	kontroly, rozhovory	zástupkyně, ředitelka	provozní porady průběžně
--	---------------------	-----------------------	--------------------------

Způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání	Metody	Zodpovědnost	Časový plán
Soulad ŠVP s RVP, plnění ŠVP	schůzky koordinátora ŠVP a ostatních učitelů, průběžné konzultace	ředitelka, zástupkyně, koordinátor ŠVP	dle potřeby, nejméně 1x ročně
vyhodnocení týdenních (časových) plánů	časové plány, konzultace, hospitace	zástupkyně, ředitelka	1xměsíčně
Úroveň vzdělávacího pokroku žáků hodnocení žáků	přehled o individuálním rozvoji a učení žáka, portfolia, IVPr, fotodokumentace	učitelé	čtvrtletně
Sebereflexe	hospitace vzájemné hospitace, konzultace SWOT analýza	učitelky, zástupkyně ředitelka	1x měsíčně, SWOT analýza

Průběh a výsledky vzdělávání	Metody	Zodpovědnost	Časový plán
Metody práce, postupy, formy a jejich uplatnění	vzájemné hospitace, hodnocení žáků, pedagogické porady	učitelé, zástupkyně, ředitelka	průběžně
Osobní rozvoj pedagogů	informace z jednotlivých školení, využití nových poznatků v praxi, certifikáty ze školení, DVPP	učitelé, zástupkyně, ředitelka	průběžně, během pedagogických rad

Spolupráce s rodiči, se základní školou, se zřizovatelem	Metody	Zodpovědnost	Časový plán
Spolupráce s rodiči	rozhovory, e-mailová komunikace, třídní schůzky, ankety pro rodiče	učitelé, zástupkyně, ředitelka	průběžně
Spolupráce s běžnou základní školou v rámci integrace	návštěva běžné ZŠ, společné akce	učitelé, zástupkyně	dle plánu
Spolupráce se zřizovatelem	konzultace, porady	zástupkyně, ředitelka	průběžně

7. Přílohy

7.1 Příloha 1 – Tabulka klíčových kompetencí a výchovných a vzdělávacích strategií

Klíčové kompetence Profil absolventa	Výchovné a vzdělávací strategie
<p>Kompetence k učení</p> <p>Žák na konci základního vzdělávání:</p> <ul style="list-style-type: none">• rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat• pozná a rozlišuje základní piktogramy a dokáže je užívat v komunikaci s okolím• pozná některá tiskací písmena• napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti• používá učební pomůcky	<ul style="list-style-type: none">➤ Používáme multisenzorický přístup, který rozvíjí a stimuluje všechny smysly, což vede u žáka k lepšímu porozumění a orientaci.➤ Pomocí přiřazování, třídění a výběru podle pokynu vedeme žáka k porozumění symbolům, znakům a pojmům, poznávání a používání předmětů denní potřeby.➤ Snažíme se, aby žáci uměli aplikovat poznatky a dovednosti v praxi.➤ Využíváme strukturované úkoly, piktogramy, obrázky, fotografie, globální čtení a jiné metody, díky nimž se žáci lépe orientují v režimu dne, náplni práce, v zadaných úkolech a seznamují se s pojmy a symboly.➤ Zařazujeme individuální i skupinové aktivity a tím se žák učí reagovat na své spolužáky a učitele.➤ Účastníme se různých kulturních akcí, podnikáme výlety, jezdíme MHD, vedeme žáka k navazování kontaktu a adekvátnímu dorozumívání se s okolím.➤ Využíváme různé techniky práce s různými materiály, vedeme žáky k získávání základních manuálních zručností a pracovních dovedností.➤ Vedeme, dopomáháme nebo polohujeme žáka při manipulaci s předměty, hudebními nástroji a výtvarnými pomůckami a tím podporujeme schopnost napodobit předvedené pohyby a činnosti.➤ Polohováním, fyzickým vedením, jednoduchými cviky, bazální stimulací podporujeme rozvoj jemné a hrubé motoriky a uvědomění si vlastního těla.➤ Pohybem při hudbě a hrou na tělo učíme žáky vnímat rytmus.➤ Zpěvem a nápodobou zvuků procvičujeme správné dýchání a rozvíjíme komunikační dovednosti.

Kompetence k řešení problémů

Žák na konci základního vzdělávání:

- řeší známé situace na základě nápodoby či opakování
- chápe a plní jednoduché příkazy
- orientuje se v okolním prostředí
- orientuje se v časovém režimu dne
- překonává pocity strachu

- Jednotlivé prostory, nábytek a pomůcky jsou pro usnadnění orientace označeny symboly a piktogramy, které odpovídají individuálním potřebám a schopnosti porozumění žáka. Prostory a pomůcky mají stále uspořádání, seznamujeme s nimi žáky pomocí všech smyslů a opakováním. Žáci mají strukturovaný režim dne, čímž je vedeme k lepší orientaci v čase.
- Seznamujeme žáky s různými druhy materiálů a povrchů, chutí a vůní, což jim pomáhá v lepší orientaci v okolním prostředí a ve vědomém využívání pomůcek, potravin, hygienických prostředků atp.
- Využíváme systémů AAK ke znázorňování jednotlivých činností a tím podporujeme u žáka porozumění a plnění jednoduchých postupů.
- Dodržujeme danou strukturu činností a postupů, vedeme žáka k pochopení a řešení známé situace na základě nápodoby či opakování a k pochopení pravidel.
- Využíváme zrakovou podporu a komentáře k pochopení a plnění jednoduchých příkazů. Používáme jednoduché pojmy a věty.
- Hudbu využíváme při relaxaci, k uvolnění napětí a k překonávání stresových situací.
- Žáci se seznamují s různými zvuky, hlasy a melodiemi, což jim pomáhá v lepší orientaci v okolním prostředí.

Kompetence komunikativní

Žák na konci základního vzdělávání:

- poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace
- reaguje na své jméno
- reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas
- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem (verbálními i neverbálními prostředky)
- dokáže pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem

- Používáme metody AAK a vedeme žáka k reakci na jednoduché pokyny, vyjádření souhlasu a nesouhlasu, vyjádření potřeb, emocí, k rozvíjení komunikačních dovedností.
- Vytváříme modelové situace, ve kterých mají žáci možnost si vyzkoušet a procvičit základní komunikační modely, naučit se rozeznávat známé osoby podle vzhledu a hlasu, vyjádřit své potřeby.
- Seznamujeme žáky s různými druhy smyslových vjemů s použitím všech smyslů, žáci se učí rozlišovat a dát najevo příjemné a nepříjemné vjemy.
- Zařazujeme aktivity, činnosti, hry a jednoduchá cvičení, která vyžadují interakci s ostatními žáky nebo pedagogem a rozvíjí komunikační funkce.
- Žáci jsou motivováni ke spontánní komunikaci, verbální či neverbální, dle jejich možností. Podporujeme žáka ve vyjádření svých pocitů a potřeb při pohybových činnostech a při hře.
- Umožňujeme výběr různých pracovních nebo výtvarných technik a činností formou verbální i neverbální komunikace.
- Prostřednictvím hudby navazujeme pozitivní vazbu s žákem, který reaguje na známé a oblíbené písničky a melodie, spolupracuje při hře na hudební nástroje.
- Zařazujeme písničky se jmény žáků a učitelů a vedeme žáky k reakci na své jméno. Žáci mezi sebou spolupracují při výměně hudebních nástrojů, při hudebně pohybových hrách, při výběru písniček.

Kompetence sociální a personální

Žák na konci základního vzdělávání:

- uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- zná členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí
- rozlišuje osoby různého pohlaví (chlapec – dívka, muž – žena)
- navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím
- spolupracuje se svými učiteli a spolužáky
- chová se zdrženlivě k neznámým osobám

- Pomocí bazální stimulace, senzomotorických cvičení a her doprovázených komentářem vytváříme u žáků vědomí vlastní osoby, podporujeme vnímání částí těla a uvědomění si svého Já.
- Žáci se učí vhodnou motivací a formou různých her a cvičení soustředěně poslouchat jednoduché krátké texty, hudbu nebo jiné sluchové podněty.
- Zařazujeme individuální i skupinové aktivity a tím se žák učí reagovat na své spolužáky a učitele.
- Účastníme se různých kulturních akcí, podnikáme výlety, jezdíme MHD a tím vedeme žáka k navazování kontaktů a adekvátnímu dorozumívání se s okolím
- Díky pravidelnému setkávání při hudební výchově podporujeme navazování kontaktů mezi žáky, utváření a prohlubování mezilidských vztahů.
- Prací s fotografiemi, přiřazováním jmen a pojmenováním osob podporujeme poznávání členů rodiny, spolužáků a pedagogických pracovníků.

Kompetence pracovní

Žák na konci základního vzdělávání:

- zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny
- poznává a používá předměty denní potřeby
- rozlišuje předměty různé velikosti a tvaru, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje
- využívá jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály
- podílí se na jednoduchých praktických činnostech

- Žáci se učí rozlišovat, třídít a poznávat předměty různé velikosti, tvaru, barvy a jiných vlastností, což rozvíjí jejich taktilně-kinestetické vnímání. Při činnostech a aktivitách používají žáci strukturované učení a procesuální schémata, někteří jsou podporováni fyzickou pomocí.
- Při práci s různými předměty, pomůckami a náčiním si žáci osvojují účelnou manipulaci, koordinaci oko – ruka a procvičují různé úchopy.
- Nápodobou, fyzickým vedením a zrakovou podporou utváříme u žáka základní hygienické návyky, vedeme ho ke zvládnutí nejjednodušších úkonů sebeobsluhy.
- Využíváme jednoduché stavebnice a konstruktivní hry k manipulaci, k rozvoji motoriky a vedeme žáka ke vnímání radostných prožitků z pracovních činností, které pomáhají k seberealizaci.
- Pozorováním přírody vedeme žáky k poznávání jednotlivých ročních období, změn v přírodě.
- Seznamujeme žáky s pěstováním a ošetřováním rostlin, tím je vedeme k osvojení základních dovedností při péči o rostliny.
- Seznamujeme žáky se základními úkony při přípravě nápojů a jídel, s drobnými domácími pracemi (utírání nádobí, zametání, vysávání apod.) a vedeme žáky k co nejvyšší možné míře samostatnosti.
- Žáci se podle svých možností podílejí na přípravě a úklidu pomůcek a místnosti pro výuku.